

91.9183.3 (ЧУРР-ЧЗАНУ)
Т 56

Михайло ТОМЧАНІЙ

Бібліографічний покажчик

«Корифеї Закарпаття: бібліографія»

ПМ

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Михайло Томчаний

До 95-річчя від дня народження

Бібліографічний покажчик

Ужгород
Видавництво В. Падяка
2009

УДК 016:82(477.87)
ББК 91.9:83.3(4УКР–4ЗАК)6
Т56

Бібліографічний покажчик “Михайло Томчаній”, підготовлений до 95-річчя від дня народження визнаного майстра художньої прози, продовжує серію “Корифеї Закарпаття: бібліографія”, що акумулює творчість найбільш відомих письменників Закарпаття.

У покажчику зібрано творчий доробок Михайла Томчанія (1914–1975) та літературу про його життя за період з 1936 по 2008 рік. Видання стане в нагоді літературознавцям, викладачам та студентам-філологам, вчителям, бібліотечним працівникам, усім, кого цікавить творчість письменника.

Укладачі:

М.Б. Бадида, О.А. Канюка

Відповідальна за випуск

Л.З. Григаш

Редактор

Л.О. Ільченко

© ЗОУНБ, 2009

© Е. Балла, передмова, 2009

© Вид-во В.Падяка, 2009.

ISBN 978-966-387-036-6

Від укладачів

Бібліографічний покажчик “Михайло Томчаній”, підготований до 95-річчя від дня народження відомого письменника – четверта книга у серії “Корифеї Закарпаття: бібліографія” .

Покажчик вміщує матеріали про творчий доробок та життя і творчість знаного прозаїка з 1936 по 2008 рік, структурований за розділами:

- Окремі видання творів М. Томчанія;
- Твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках;
- Перекладацька діяльність М. Томчанія;
- Література про життя і творчість М. Томчанія;
- Бібліографічні та довідкові матеріали.

У межах кожного розділу матеріали подано в хронологічному порядку, а в межах року – в алфавітному.

Довідковий апарат видання – іменний покажчик.

Видання відкриває літературознавче есе доцента кафедри української літератури УжНУ Евеліни Балли про життя і творчість Михайла Томчанія “Митець за покликанням”, покажчик вміщує також добірку фотоілюстративних матеріалів.

Укладачі висловлюють щирю вдячність за допомогу у підготовці видання:

науковій бібліотеці УжНУ (директор Наталія Гунько);

бібліографу Оксані Лютій;

літературному музею Михайла Томчанія Ужгородської ЗОШ І-ІІІ ст. № 7 (керівник музею Наталія Баб’як);

давнім друзям бібліотеки Йолані Дуді та Олені Скунець.

Нове бібліографічне видання буде корисним тим, хто вивчає та досліджує творчість Михайла Томчанія, а також тим, хто тільки відкриває для себе визнаного майстра прози, що своєю творчістю розкрив світові душу нашого краю.

“Михайло Томчаний

до останніх днів свого життя
завжди був у дорозі до людей, у нових творчих
змаганнях. До останку не випускав з рук пера.
Залишилось багато нездійснених задумів, про які вмів
захоплено оповідати. Завидна спостережливість,
тонке чуття правди життя, барв слова зробили його
зрілим майстром української прози,
де сягнув помітних висот.

Твори М. Томчания писались з любов'ю до людини,
з думою про наше майбутнє. Тому викликають інтерес
фахівців літератури, з такою теплотою і увагою
сприймалися і сприймаються читачем,
допомагаючи йому пізнавати життя і людей”.

*Василь Поп,
дослідник творчості М. Томчания*

МИТЕЦЬ ЗА ПОКЛИКАННЯМ

«З рук смерті людина отримує безсмертя», – сказала колись славетна Леся Українка. І посмертна пам'ять про багатьох геніальних митців, науковців, історичних діячів переконує нас у правдивості цього твердження. Запорукою ж безсмертя людини є насамперед зміст її життя. Адже проходять роки, змінюються покоління, але час не має влади над залишеним спадком неординарної особистості. Створити мистецький шедевр, що назавжди викарбував ім'я творця на скрижалях нашої національної літератури, вдалося і Михайлу Томчанію – нашому талановитому землякові, автору майстерної трилогії «Жменяки».

«...невисока кремезна постать. Кругле обличчя, яке при зустрічі з друзями і знайомими бралось промінчиками щирої посмішки, пильні лагідні очі з лукавинкою іскрилися веселинками. За його позірною простакуватістю ховався високий інтелект, глибоке знання життя народу рідного краю, його історії, культури, мови», – таким постає образ письменника в уяві відомої дослідниці літератури Надії Ференц. Таким запам'ятався він і багатьом своїм сучасникам.

Народився М. Томчаній у селі Горянах (тепер передмістя Ужгорода) 16 липня 1914 року в селянській сім'ї, з якої виніс перші уроки мудрості та моральності. Навчався в Ужгородській горожанській школі, де,

як згадував сам, вперше проявилася його неабияка зацікавленість літературою. Шевченкове слово, твори інших класиків українського письменства, чарівне світло місцевих легенд, казок та пісень наповнили серце обдарованого хлопця любов'ю до художнього слова, сформували естетичні смаки. В тому, що література – це «споріднена» для нього праця, митець остаточно переконався під час навчання в Мукачівській торговельній академії (1932–1936). Подальші життєві події не сприяли утвердженню і втіленню мистецького хисту автора і дали підставу авторитетному сучасному літературознавцю М. Наєнку зробити висновок, що «входив М. Томчаній у літературу дуже повільно і якимось несміливо». Справді ж бо, перша збірка оповідань письменника «Шовкова трава» вийшла лише в 1950 році. А перед тим була служба в чехословацькому війську, робота в поштових установах в Угорщині, пізніше в редакціях ужгородських газет. У вирі суспільно-політичних та особисто-побутових негараздів не загубилася, однак, здатність автора чутливо реагувати на прояви людської доброти і жорстокості, краси і потворності, тепла і байдужості. А це органічна прикмета характеру і світовідчуття кожного справжнього митця...

Тому цілком закономірно після «Шовкової трави» одна за одною виходять збірки оповідань письменника «Закарпатські оповідання» (1953), «Оповідання» (1955), «Двоє щасливих» (1960), «На кордоні» (1962), збірники творів для дітей «Скарби» (1954) та «Школа під дубом» (1958). Згодом автор реалізовує свій таланти в ширших епічних полотнах – повістях «Наша сім'я», «Терезка» та «Вітчим», пізніше «Скрипка – його

молодість». Ці твори стали доброю школою формування майстерності М. Томчанія-романіста, адже, як слушно висловився І. Чендей, «широке епічне полотно вимагає великого літературного досвіду».

Художній світ М. Томчанія є віддзеркаленням його особистих почувань, життєвих орієнтирів, світосприйняття. Ті, хто добре знали письменника, характеризують його як людину добру і привітну, щиру і відкриту, скромну і високоінтелігентну. «Писати – то був смисл його життя», – згадує родичка письменника Ірина Голінка. Хоча сам письменник ніколи не хизувався своїм обдаруванням. В оповіданнях і повістях він втілює свій ідеал людини – творця, гармонійної особистості з багатим внутрішнім світом, «красивої» у своєму ставленні до праці, природи, інших людей. Такими є, зокрема, головні персонажі оповідань «Концерт», «Сім'я Івана Лелекача», «Двоє щасливих», «Троянда», «Готель «Солома», «На Говерлі», «Прощання» та багатьох інших. Гуманістичний пафос, психологічна вмотивованість характерів, щирість тону, влучне використання елементів народного гумору, ліризм – це риси, що стають прикметними для мистецької палітри М. Томчанія і забезпечують її неповторність.

Уже понад тридцять років минуло від того дня (19 січня 1975 року), коли М. Томчаній перетнув межу вічності. І хоча в окремих творах письменника спостерігається дещо штучна ідеалізація радянського укладу життя, що повинню хлинула в крайову белетристику повоєнного часу, твори письменника із захопленням і розумінням читають сучасники. У чому ж секрет? Напевно, в органічності й нештучності письма, у глибокому ліризмі й щирому гуморі, в поетизації духовної

і моральної краси людини. А ще – в центрі художнього осмислення письменника реалії життя і колізії, близькі кожному закарпатцю. Адже на сторінках його творів оживає та природа, яка нас оточує, і той побут, що ми в ньому перебуваємо; зримо вимальовуються у яскравих подробицях ті галузі народного промислу, якими займаються наші сусіди чи родичі... Закарпатський колорит надає особливого «шарму» художньому набутку М. Томчанія. Згадуючи працю над своїм романом, митець зізнавався: «У «Жменяках» я писав про своє село. Ліпив своїх сусідів, односельчан, між якими жив. Описував луки, поля, виноградники, ліси, води, в яких купався... То було все своє. Може, в людські характери вкладав і самого себе, і свого батька... Я писав про свою матір, моїх рідних, близьких і далеких родичів. Між Жменяками я ріс, між ними проходило моє дитинство, юнацтво. Через своє село я пізнавав світ, його пахощі і болі».

Саме трилогією «Жменяки», яка засвідчила непересічність і самобутність таланту автора, М. Томчаній здобув загальноукраїнське визнання, а завдяки перекладам на угорську, латиську, російську та інші європейські мови його творчість стала набутком зарубіжного читача. У трьох частинах твору – «Жменяки», «Тихе містечко» та «Брати» – митець панорамно зобразив життя кількох поколінь закарпатців. Автор художньо представив події довоєнного часу, періоду гортівської окупації та перших десятиліть після Другої світової війни. Трагедія і водночас нездоланність «маленької», але неординарної особистості в умовах різних соціальних та національних випробувань переломлюється тут саме крізь призму індивідуальних

переживань та родинних взаємин. Образи старого Жменяка, його синів Юрка та Михайла, Юрка Телегазія, Штефана Бойка, Ілушки та багатьох інших персонажів змальовані настільки рельєфно і переконливо, що сприймаються, як живі, неповторні. Манера викладу в романах заповнює читача своєю природністю й невимушеністю, огорнута серпанком ліризму і філософічності, зігріта власне авторським баченням багатьох аспектів життя земляків, адже незаперечною є автобіографічність образу Юрка Телегазія – головного персонажа «Тихого містечка», котрий, як і письменник свого часу, опиняється в угорському містечку Кунсаллаші, де знайомиться із красунею-угоркою, з якою врешті одружується. У трилогії поглиблюються і набувають розвитку ключові мотиви оповідань та повістей письменника, а такі ознаки індивідуального стилю митця, як виразний психологізм, місткість художніх деталей та образів-символів, пластичність пейзажних картин та портретних характеристик, нештучність діалогів та сюжетних ходів, стають візитівкою М.Томчанія як автора майстерної соціально-психологічної прози.

Варто наголосити, що творчість письменника, поряд із здобутками І. Чендея, П. Скунця та Ю. Мейгеша, репрезентує найвищі досягнення крайової літератури і представлена в академічному підручнику з історії української літератури ХХ ст. Студенти-філологи вивчають твір «Жменяки» М. Томчанія як програмовий, і найкращим доказом неперебутності авторового слова є блиск у їхніх очах і захоплення, з яким вони читають і аналізують його трилогію. Кожного року мені доводиться спостерігати за тим, як молодь серед творів, що

найбільше сподобалися (перепрошую за банальність!), називає саме доробок М. Томчанія. Тому хочеться висловити сподівання, що і для широкого загалу творчість цього талановитого митця залишатиметься близькою, навіть рідною. «З роками він стає не дальший від нас, а ближчий», – так висловився стосовно постаті М. Томчанія його побратим по перу, нині вже покійний Петро Скунець. І це дійсно так, якщо брати до уваги актуальність багатьох, порушених автором проблем та довершеність його мистецької палітри. Однак «зближення» письменника із сучасними читачами неможливе без перевидання його творів та публікації не друкованих раніше матеріалів, а також без належної і неупередженої оцінки його творчості фахівцями. Важливим фактором популяризації його спадщини стане, на наш погляд, і видання, яке читач зараз тримає в руках.

*Евеліна Балла,
доцент кафедри
української літератури УжНУ*

Бібліографія

Окремі видання творів М. Томчаниї

1950

1. **Шовкова трава** : оповідання / М. Томчаниї. – Ужгород : Кн.-газ. вид-во, 1950. – 96 с.

Рец. : Ключник, С. Рассказы о новой жизни / С. Ключник // Совет. Закарпатье. – 1950. – 27 сент. – С. 3.; Борисов, І. Глибше вникати в життя / І. Борисов // Закарпат. правда. – 1951. – 21 берез. – С. 3.; Беляєв, В. Картини з життя / В. Беляєв // Жовтень. – 1951. – № 4. – С. 124-126.; Кошелева, Г. Критика, з якою не можна погодитися / Г. Кошелева, Г. Рожкова, К. Штіцман // Літ. газета. – 1951. – 19 квіт.; Хорунжий, А. Оповідання про нове Закарпаття / А. Хорунжий // Молодь України. – 1951. – 5 трав.; Смолич, Ю. Перший крок / Ю. Смолич // Дніпро. – 1951. – № 6. – С. 119-122.

1953

2. **Закарпатські оповідання** / М. Томчаниї. – К. : Рад. письм., 1953. – 272 с.

Рец. : Поп, В. Закарпатські оповідання / В. Поп // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – № 1. – С. 138-143.; Мисник, П. Закарпатські оповідання / П. Мисник // Дніпро. – 1954. – № 7. – С. 120-124.; Арсирій, А. О рассказах М. Томчаниї / А. Арсирій // Совет. Закарпатье. – 1954. – 28 сент. – С. 2.; Рубашов, М. На оновлених землях / М. Рубашов // Колгоспне село. – 1954. – 16 листоп. – С. 3.

3. **Наша сім'я** : повість / М. Томчаниї. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1953. – 176 с.

Рец. : Саламатин, М. О правде жизни в художественном произведении / М. Саламатин // Сов. Закарпатье. – 1953. – 10 мая. – С. 3.; Лустіг, К. Художній твір і життя / К. Лустіг // Молодь Закарпаття. – 1953. – 13 трав. – С. 2-3.; Рубашов, М. У дальшу путь / М. Рубашов // Літ. газета. – 1953. – 6 серп.; Саламатин, М. О типичности образов и конфликтов в произведениях писателей Закарпаття / М. Саламатин // Совет. Закарпатье. – 1953. – 23 авг. – С. 3.; Крюкова, Н. Нова книжка про Закарпаття / Н. Крюкова // Червоний прапор. – 1953. – 4 верес.; Клименко, П. Більше вимогливості / П. Клименко // Молодь України. – 1953. – 24 жовт.

1954

4. **Скабри** : [оповід. для дошк. і мол. шк. віку] / М. Томчаній ; мал. Й. Бокшая. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – 56 с. : іл.

Рец. : Скорський, М. Нездійснений задум / М. Скорський // Рад. Поділля. – 1955. – 14 жовт.; Поп, В. Оповідання для дошкільнят / В. Поп // Жовтень. – 1955. – № 11. – С. 119-122.; Гуріненко, П. Про мову творів для дітей / П. Гуріненко // Закарпат. правда. – 1955. – 25 груд. – С. 3.

1955

5. **Закарпатские рассказы** / М. Томчаній ; авториз. пер. с укр. : Л. Михаловской [и др.] – М. : Совет. писатель, 1955. – 198 с. – Рос. мовою.

Рец. : Ситников, Д. Люди Закарпатья / Д. Ситников // Молодой колхозник. – 1956. – № 6. – С. 31.; Поп, В. Рассказы М. Томчания на русском языке / В. Поп // Совет. Закарпатье. – 1957. – 4 янв. – С. 3.; Киселев, И. Без белых пятен / И. Киселев // Лит. газета. – 1965. – 17 авг.

6. **Оповідання** / М. Томчаній ; худож. Р. Волинський. – К. : Держлітвидав України, 1955. – 192 с. : іл.

Рец. : Удовиченко, Г. Стиль і мова оповідань М. Томчания / Г. Удовиченко // Карпати : літ.-худож. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1958. – Кн. 3. – С. 65-68.

1957

7. **Терезка** : [повість] / М. Томчаній ; післямова В. Попа ; худож. М. Нестеренко. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1957. – 116 с.

Рец. : Балєга, Ю. Новая повесть М. Томчания / Ю. Балєга // Совет. Закарпатье. – 1957. – 14 июня. – С. 4.; Висоцька, Н. Терезина доля / Н. Висоцька // Молодь Закарпаття. – 1957. – 23 черв. – С. 4.; Ариповський, В. Письменник піднімає питання моралі / В. Ариповський // Закарпат. правда. – 1957. – 5 жовт. – С. 3.; Гринько, Д. Обставини і характер / Д. Гринько // Вітчизна. – 1958. – № 4. – С. 206-209.

1958

8. **Двоє щасливих** : оповідання / М. Томчаній ; худож. : А. Кашшай, Ф. Манайло. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1958. – 112 с. : іл.

Рец. : Удовиченко, Г. Заметки о слоге писателя / Г. Удовиченко // Совет. Закарпатье. – 1955. – 28 окт. – С. 3.; Пономарев, Г. Новый сборник

рассказов М. Томчания / Г. Пономарев // Совет. Закарпатъе. – 1958. – 5 авг. – С. 3.; Балєга, Ю. Рассказы М. Томчания / Ю. Балєга // Совет. Украина. – 1959. – Кн. 2. – С. 164-166.

9. Школа під дубом : [оповід. для мол. шк. віку] / М. Томчаній ; мал. А. Гаджієва. – К. : Дитвидав УРСР, 1958. – 68 с.

Рец. : Балєга, Ю. “Школа под дубом” / Ю. Балєга // Совет. Закарпатъе. – 1958. – 29 нояб. – С. 3.

1960

10. Готель “Солома” : [оповідання] / М. Томчаній ; післямова В. Попа. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1960. – 319 с.

Рец. : Чумак, В. Чи все сказав автор? / В. Чумак // Молодь Закарпаття. – 1960. – 25 листоп. – С. 3.

1962

11. На кордоні : оповід. і повість / М. Томчаній ; худож. С. Усик. – Ужгород : Закарпат. обл. кн.-газ. вид-во, 1962. – 136 с.

Рец. : Балєга, Ю. Знайомство старе і нове / Ю. Балєга // Закарпат. правда. – 1963. – 19 січ. – С. 3.; Щербак, Ю. “Коли здригаються м’ясисті губи...” : [про повість “Вітчим” надрук. у зб. “На кордоні”] / Ю. Щербак // Літ. Україна. – 1963. – 24 трав.

12. Троянда : оповідання / М. Томчаній ; худож. О. Туранський. – К. : Держлітвидав України, 1962. – 24 с. : іл.

1963

13. Отель “Солома” : [рассказы и повесть] / М. Томчаній ; пер. с укр. : Л. Михаловской [и др.] ; худож. Ю. Петров. – М. : Совет. писатель, 1963. – 352 с. : ил. : портр.

1964

14. Жменяки : роман / М. Томчаній ; худож. М. Нестеренко. – Ужгород : Карпати, 1964. – 320 с. : іл.

Рец. : Шкробинець, Ю. Влада землі / Ю. Шкробинець // Закарпат. правда. – 1964. – 26 листоп. – С. 4.; Сидоряк, М. Бажане чи дійсне? / М. Сидоряк // Літ. Україна. – 1965. – 22 січ.; Фединишинець, В. Земля і доля / В. Фединишинець // Рад. студент. – 1965. – 27 січ. – С. 4.; Мишанич, О. Дума про людську долю / О. Мишанич // Вітчизна. – 1965. – № 4. – С. 200-202.; Балєга, Ю. Зміст “Похвал” і закидів / Ю. Балєга //

Літ. Україна. – 1965. – 25 трав.; Семенчук, І. Трагедія родини Жменяків / І. Семенчук // Літ. Україна. – 1966. – 4 лют.; Фединишинець, В. Полюбились нам “Жменяки” / В. Фединишинець // Закарпат. правда. – 1966. – 17 лют. – С. 4.; Бадзьо, Ю. Земля і любов / Ю. Бадзьо // Дніпро. – 1966. – № 4. – С. 140-147.; Сивокінь, Г. Правда характеру і перспективність світорозуміння / Г. Сивокінь // Прапор. – 1966. – № 6. – С. 67-72.; Марко, В. Трилогія о закарпатском селе / В. Марко // Радуга. – 1984. – № 6. – С. 160-163.; Дрюченко, С. Повернення до “Жменяків” : [репортаж із знімального майданчику] / С. Дрюченко // Закарпат. правда. – 1986. – 13 лют. – С. 4.

1966

15. **Слід у цементі** : [оповід. та повість] / М. Томчаний. – К. : Дніпро, 1966. – 418 с.

1967

16. **Жменяки** : [роман] / М. Томчаний ; післямова В. Попа. – 2-е вид. – Ужгород : Карпати, 1967. – 336 с. : іл.

Рец. : Шимчишин, І. Про роман “Жменяки” / І. Шимчишин // Життя і слово. – 1969. – 18 квіт.; Чачковський, М. Про роман “Жменяки” / М. Чачковський // Життя і слово. – 1969. – 21 квіт.; Бойчук, І. Роман “Жменяки” – дуже інтересна книга / І. Бойчук // Життя і слово. – 1969. – 28 квіт.

1967

17. **Жменяки** : роман / М. Томчаний ; авториз. пер. с укр. Л. Михаловской ; худож. М. Рудаков. – М. : Совет. писатель, 1967. – 360 с. : ил. : портр. – Рос. мовою.

1968

18. **Скрипка — його молодість** : оповід. та повість / М. Томчаний ; худож. В. Скакандій. – Ужгород : Карпати, 1968. – 142 с. : іл.

19. **Слід у цементі** : [оповідання] / М. Томчаний. – К. : Дніпро, 1968. – 416 с.

1969

20. **Тихе містечко** : [роман] / М. Томчаній ; худож. М. Митрик. – Ужгород : Карпати, 1969. – 244 с. : іл.

Рец. : Височан, Г. Гомін тихого містечка / Г. Височан // Вогні комунізму. – 1969. – 13 груд. – С. 4.; Балега, Ю. Мешканці “Тихого містечка” / Ю. Балега // Закарпат. правда. – 1969. – 21 груд. – С. 3.; Пойда, В. Місце на Землі / В. Пойда // Молодь Закарпаття. – 1970. – 13 берез. – С. 3.; Шкробинець, Ю. “Непсабадшаг” про роман М. Томчанія “Тихе містечко” / Ю. Шкробинець // Літ. Україна. – 1970. – 1 груд.

1970

21. **Жменяки** : роман / М. Томчаній ; післямова В. Попа ; худож. М. Митрик. – 3-е вид. – Ужгород : Карпати, 1970. – 320 с. : портр.

1972

22. **Брати** : роман / М. Томчаній ; худож. В. Скакандій. – Ужгород : Карпати, 1972. – 176 с. : іл.

Рец. : Поп, В. Снага глибокого коріння / В. Поп // Закарпат. правда. – 1973. – 11 берез. – С. 3.; Бубряк, В. Очима сучасника / В. Бубряк // Молодь Закарпаття. – 1973. – 24 трав. – С. 3.; Поп, В. Господарі землі і долі / В. Поп // Жовтень. – 1974. – № 4. – С. 137-139.; Дончик, В. У праці й любові / В. Дончик // Вітчизна. – 1974. – № 5. – С. 207-210.; Шкробинець, Ю. Широке визнання / Ю. Шкробинець // Закарпат. правда. – 1976. – 8 верес. – С. 3.

23. **Жменяки** : трилогія / М. Томчаній ; пер. угор. : Р. Булеци, Б. Салаї. – Ужгород : Карпати ; Будапешт : Європа, 1972. – 386 с. – Угор. мовою.

Рец. : Пал, Ф. Український роман про угорців [«Тихе містечко»] / Ф. Пал // Nepszabadsag. – 1970. – 15 верес. : Угор. мовою.; Василевич, Ю. “Жменяки” – угорською мовою / Ю. Василевич // Закарпат. правда. – 1972. – 15 жовт. – С. 3.; Пойда, С. Нове життя роману М. Томчанія : [про пер. на угор. мову роману “Жменяки”] / С. Пойда // Вогні комунізму. – 1972. – 17 листоп.; Про трилогію “Жменяки” // Ország-Világ. – 1973. – 7 лют. : Угор. мовою.; Василевич, Ю. “Орсаг-Вілаг” про роман М. Томчанія [“Жменяки”] / Ю. Василевич // Закарпат. правда. – 1973. – 4 берез. – С. 3.

24. **A Zsmenyak család** : regény / M. Tomcsanyij ; fordította : Rozália Bulecza és Borbála Szalai. – Budapest : Európa Könyvkiadó; Uzsgorod : Kárpáti Kiadó, 1972. – 384 o. – Угор. мовою.

1973

25. **Скрипка — его молодость** : повести и рассказы / М. Томчаний ; авториз. пер. с укр. Л. Михаловской ; худож. Е. Дорон. – М. : Совет. писатель, 1973. – 392 с. : ил. : порт. – Рос. мовою.

1974

26. **Жменяки** : трилогія / М. Томчаний ; вступ. ст. В. Попа ; худож. В. Скакандій. – К. : Дніпро, 1974. – 734 с. : іл.

1976

27. **Братья** : роман / М. Томчаний ; авторизов. пер. с укр. Л. Михаловской ; худож. А. Бемокин. – М. : Совет. писатель, 1976. – 224 с. : ил. : портр. – Рос. мовою.

1982

28. **Жменяки** : трилогія / М. Томчаний ; вступ. ст. В. Попа ; худож. М.М. Томчаний. – Ужгород : Карпати, 1982. – 712 с. : іл. : порт.

Рец. : Марко, В. Трилогія о закарпатском селе / В. Марко // Радуга. – 1984. – № 6. – С. 160-163.

1989

29. **Жменяки** : трилогія, повість / М. Томчаний ; передм. і прим. В. Попа. – К. : Дніпро, 1989. – 682 с.

30. **Після ночі** : оповідання, повісті / М. Томчаний ; упоряд. та прим. В. Попа ; худ.-оформл. М.М. Томчаний. – Ужгород : Карпати, 1989. – 304 с. : іл. : порт.

Твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках

1936

31. **Сліпий** : [оповідання] / М. Томчаний // Альманах підкарпатських українських письменників / під ред. А. Ворона, М. Храпка. – Севлюш, 1936. – С. 164-166.

1949

32. **Латаний мішок; Гостинець** : [оповід. та гумореска] // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-газ. вид-во, 1949. – № 5. – С. 182-191.

33. **Повернення** : [оповідання] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-газ. вид-во, 1949. – № 4. – С. 98-104.

1950

34. **Виноградар** : [оповідання] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-газ. вид-во, 1950. – Кн. 2. – С. 27-34.

35. **Виноградар** : [оповідання] / М. Томчаний // Дніпро. – 1950. – № 12. – С. 75-80.

36. **Іринка** : [оповідання] / М. Томчаний // Дніпро. – 1950. – № 9. – С. 71-76.

37. **Латаний мішок** : [оповідання] / М. Томчаний // Закарпат. правда. – 1950. – 8 січ. – С. 3.

38. **Новой тропой** : [рассказ] / М. Томчаний // Правда Украины. – 1950. – 20 авг. – Рос. мовою.

39. **Справжній господар** : [новела] / М. Томчаний // Дніпро. – 1950. – № 2. – С. 73-77.

1951

40. **Дві стежки** : [оповідання] / М. Томчаний // За мир : [збірник]. – Ужгород : Закарпат. кн.-журн. вид-во, 1951. – С. 143-153.

41. **Іринка** : [оповідання] / М. Томчаний // Українська радянська новела. – К. : Держлітвидав України, 1951. – С. 516-522.

42. **Маленький пасажир** : [оповідання] / М. Томчаній // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1951. – Кн. 1. – С. 109-115.

43. **Дві стежки; Іринка; Повернення; Сусіди** : [оповідання] / М. Томчаній // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1951. – Кн. 1. – С. 87-114.

44. **Світло** : [уривки з повісті] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1951. – 1, 6 лип. – С. 3.

45. **Сусіди** : [оповідання] / М. Томчаній // Дніпро. – 1951. – № 3. – С. 78-81.

46. **Школа під дубом** : [оповідання] / М. Томчаній // Піонерія. – 1951. – № 9. – С. 10-11.

1952

47. **Концерт** : [рассказ] / М. Томчаний; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1952. – 28 сент. – С. 3. – Рос. мовою.

48. **Сяйво** : [уривки з повісті] / М. Томчаній // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1952. – Кн. 1. – С. 23-68.

49. **Усмішка** : оповідання / М. Томчаній // За мир! : [збірник]. – Ужгород : Обл. кн.-журн. вид-во, 1952. – С. 162-181.

1953

50. **Друзья встречаются** : [рассказ] / М. Томчаний; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1953. – 1 янв. – С. 3. – Рос. мовою.

51. **Знайдена лялька** : [оповідання] / М. Томчаній // Барвінок. – 1953. – № 7. – С. 4-6.

52. **Зустріч** : [оповідання] / М. Томчаній // Радянське Закарпаття : літ. альм. Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1953. – № 2. – С. 86-103.

53. **Зустріч** : [уривки з оповід.] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1953. – 14 черв. – С. 2-3.

54. **Мій земляк** : [оповідання] / М. Томчаній // Рад. Україна. – 1953. – 28 черв.; Дукля. – 1953. – № 4.

55. **На дорозі** : [оповідання] / М. Томчаний // Закарпат. правда. – 1953. – 5 лип. – С. 3.

56. **Неудача** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1953. – 19 апр. – С. 3. – Рос. мовою.

57. **Пастух** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1953. – 25 окт. – С. 3. – Рос. мовою.

58. **Сім'я Івана Лелекача** : [оповідання] / М. Томчаний // Дніпро. – 1953. – № 5. – С. 14-18.

59. **Славен у віках** : [про Й. Сталіна] / М. Томчаний // Закарпат. правда. – 1953. – 10 бер. – С. 3 ; Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во. – 1953. – Кн. 1. – С. 24.

60. **Фиалка** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. / М. Томчаний // Совет. Закарпатье. – 1953. – 27 декаб. – С. 3. – Рос. мовою.

1954

61. **Два Халабуди ; Перший заробіток** : оповідання / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – № 2. – С. 67-73.

62. **Два Халабуды** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1954. – 20 июня. – С. 4. – Рос. мовою.

63. **Как я стал поэтом** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1954. – 4 авг. – С. 4. – Рос. мовою.

64. **Концерт** : [оповідання] / М. Томчаний // Вітчизна. – 1953. – № 11. – С. 121-123.

65. **Оповідання** / М. Томчаний // В сім'ї єдиній : зб. худож. творів та публіцист.-критич. статей. – Ужгород : Закарпат. кн.-журн. вид-во, 1954.

66. **Подруги** : оповідання / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – № 1. – С. 4-26.

67. **Провідник вагона** : [оповідання] / М. Томчаний // Вітчизна. – 1954. – № 8; Закарпат. правда. – 1954. – 11 квіт. – С. 4.

Рец. : Глинський, І. Читаючи оповідання / І. Глинський // Літ. газета. – 1954. – 9 верес.

68. **Сокровища** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1954. – 21 нояб. – С. 3. – Рос. мовою.

69. **Як я став поетом** : [гуморист. оповід.] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – № 1. – С. 115-117.

1955

70. **Двое** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1955. – 12 июня. – С. 3. – Рос. мовою.

71. **Двоє щасливих** : [оповідання] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. Рік вид. 9-й. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1955. – Вип. 1 (17). – С. 141-149.

1956

72. **Гаманець** : [оповідання] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ.-худож. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1956. – № 1. – С. 24-34.

73. **Мимо счастья** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1956. – 8 июня. – С. 3. – Рос. мовою.

1957

74. **В строю; Нічліг в дорозі; Мимо счастья** : [оповідання] / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1957. – № 1. – С. 30-39.

75. **Жменяки** : оповідання / М. Томчаний // Радянське Закарпаття : літ. альм. Рік вид. 10-й. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1957. – № 2. – С. 42-60.

76. **Оленка** : [рассказ] / М. Томчаний // Сов. Закарпатье. – 1957. – 16 июня. – С. 4. – Рос. мовою.

77. **Проводник вагона** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Правда Украины. – 1957. – 24 февр. – Рос. мовою.

78. **Тиса** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1957. – 29 сент. – С. 4. – Рос. мовою.

79. **Як я став поетом...; Жінка в творчості письменника** : [гуморист. оповід.] / М. Томчаний // Кожному по заслугі : сатира і гумор : [збірка]. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1957. – С. 7-13.

1958

80. **Вперше на полюванні** : [оповідання] / М. Томчаний ; іл. А. Гета // Дніпро. – 1958. – № 1. – С. 99-102. : іл.

81. **Двое счастливых** : [рассказ] / М. Томчаний ; авториз. пер. с укр. Л. Михаловской // Дружба народов. – 1958. – № 7. – С. 87-94. – Рос. мовою.

82. **Закриті ворота; Дві зустрічі** : [оповідання] / М. Томчаний // Карпати : літ.-худож. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1958. – № 1. – С. 7-29.

83. **Любовь, нас окрыляющая** : [впечатления автора о встречах с укр. писателями Словакии] / М. Томчаний // Правда Украины. – 1958. – 17 июля. – Рос. мовою.

1959

84. **Жменяки; В строю; Кошелек; Ночлег в дороге** : [рассказы] / М. Томчаний ; пер. с укр. Л. Михаловской // Закарпатские новеллы : сборник / сост. и автор вступ. ст. В. Поп. – М. : Совет. писатель, 1959. – С. 297-341. – Рос. мовою.

Рец. : Каган, А. Зеркало жизни народной / А. Каган // Дружба народов. – 1959. – № 9. – С. 234.; Мовою народу-брата // Закарпат. правда. – 1959. – 19 лип. – С. 3.; На дубовому мості : [новела] / М. Томчаний // Закарпат. правда. – 1959. – 15 листоп. – С. 3.

85. **На прогулянці** : [оповідання] / М. Томчаний // Молодь Закарпаття. – 1959. – 4 жовт. – С. 4.

86. **Оповідання** / М. Томчаний // В сім'ї єдиній : зб. худож. творів для дітей. – К. : Держвидав дит. л-ри УРСР, 1959.

87. **Прощание. (Из прошлого)** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1959. – 12 июля. – С. 3. – Рос. мовою.

88. **Удилище** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1959. – 21 марта. – С. 4. – Рос. мовою.

89. **Фокусник** : [рассказ для детей] / М. Томчаний ; пер. с укр. // Совет. Закарпатье. – 1959. – 17 мая. – С. 4. – Рос. мовою.

90. **Чорногуз** : [оповідання] / М. Томчаній // Карпати : літ.-худож. альм. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1959. – № 1 – С. 6-8.

1960

91. **Двоє щасливих** : [оповідання та коротка біограф. довідка] / М. Томчаній // Антологія українського оповідання : в 4-х т. Т. 4 / ред. С. Крижанівський. – К. : Держвидав. худож. л-ри, 1960. – С. 606-613. : портр.

92. **Из впечатлений моего детства** : [рассказ] / М. Томчаній ; авториз. пер. с укр. Ю. Саенко // Дружба народов. – 1960. – № 11. – С. 97-101. – Рос. мовою.

93. **На кордоні** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1960. – 10 лип. – С. 3.

94. **На кордоні** : [оповідання] / М. Томчаній // Лицем до сонця : зб. поезії та прози письм. Закарпаття / упорядкув. : В. Ладижець, В. Поп, І. Чендей. – Ужгород : Закарпат. обл. кн-газ. вид-во, 1960. – С. 145-155.

1961

95. **Оленин міст** : [оповідання] / М. Томчаній // Вітчизна. – 1961. – № 6. – С. 59-63 ; Закарпат. правда. – 1961. – 22 січ. – С. 4.

1962

96. **Вуйко** : [уривок з роману] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1962. – 8 квіт. – С. 3.

97. **З дідом по тички** : [оповідання] / М. Томчаній // Дукля. – 1962. – № 4.

98. **Мужнійте, юні голоси!** : [про літ. творчу молодь Закарпаття] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1962. – 4 трав. – С. 4.

99. **Слід у цементі** : [оповідання] / М. Томчаній // Вітчизна. – № 8. – С. 134-135.; Друг читача. – 1962. – 27 груд.; Закарпат. правда. – 1962. – 10 черв. – С. 3.

100. **Товстун** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1962. – 7 січ. – С. 3.

1964

101. **Водовоз** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1964. – 26 січ. – С. 3.; Літ. Україна. – 1965. – 25 черв.

102. **Lábnyom a lépcsőn** : novella / M. Tomcsanyij ; fordította : Gizella Paul // Naptár 1964. – Uzshorod : Kárpátontúli Területi Kiadó, 1964. – O. 72-73. – Угор. мовою.

1965

103. **Квітка з букету** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1965. – 14 листоп. – С. 3.

104. **Рекомендація** : [уринок із повісті “Недоспівані мелодії”] // Закарпат. правда. – 1965. – 7 лист. – С. 4.

1966

105. **Скрипка його молодості** : повість / М. Томчаній // Жовтень. – 1966. – № 1. – С. 4-73.

106. **Лазун та Лазуня** : [оповідання] / М. Томчаній // Україна. – 1966. – № 22. – С. 14-15 ; Закарпат. правда. – 1966. – 20 лют. – С. 3.

107. **Після ночі** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1966. – 28 серп. – С. 3.

1967

108. **В купе** : [оповідання] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1967. – 12 берез. – С. 4.

109. **Проводник** : [рассказ] / М. Томчаній ; авториз. пер. с укр. А. Доценко // Гудок. – 1967. – 5 авг. – Рос. мовою.

1969

110. **Вудлице** : [оповідання] / М. Томчаній // Біля рибальської ватри : [збірник]. – Ужгород : Карпати, 1969. – С. 67-71.

111. **Брати** : [уринок з повісті] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1969. – 27 лип. – С. 3.

112. **Хвилююча зустріч** : [уринок з роману “Тихе містечко”] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1969. – 19 жовт. – С. 3.

1970

113. **Вітрик; Балагур** : [оповідання] / М. Томчаній // Дукля. – 1970. – № 3.

114. **Як я працював над романом «Жменяки»** : письменник про свою працю [над романом] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1970. – 12 лип. – С. 3 ; Друг читача. – 1970. – 12 лип.

1971

115. **Жменякова Марічка** : [урибок з роману “Брати”] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1971. – 29 серп. – С. 3.

1974

116. **Горбківчани** : [урибок з роману “Брати”] / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1974. – 14 лип. – С. 3.

117. **Цвіти, Карпатський краю!** / М. Томчаній // Літ. Україна. – 1974. – 29 січ.

1975

118. **Жменяки** : [урибок з роману] / М. Томчаній // Дума про хліб : зб. творів укр. рад. письмен. / упоряд. О. Матійко. – К. : Дніпро, 1975. – С. 26-28.

1983

119. **Csendes kisváros** : [elbeszélés] / M. Tomcsanyij // Kárpáti Igaz Szó. – 1983. – jún. 28; júl. 5, 12, 19, 26; aug. 2, 9, 16, 23, 30; szept. 6, 13, 20, 27; okt. 4, 11, 18; nov. 1, 15, 22, 29; dec. 6, 13. – Угор. мовою.

1984

120. **Лазун та Лазуня** : оповідання / М. Томчаній // Закарпат. правда. – 1984. – 19 лип. – С. 4.

121. **Csendes kisváros** : [elbeszélés] / M. Tomcsanyij // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. jan. 3, 10, 17; febr. 21, 28; marc. 6, 13; ápr. 3, 10, 24; máj. 8, 15; jún. 12, 19; júl. 3. 10, 17, 24, 31; aug. 7, 14, 21, 28; szept. 4, 11, 18, 25; okt. 2, 16, 23, 30; nov. 6, 13. – Угор. мовою.

1985

122. **Оповідання** / М. Томчаний // Веселка : антол. укр. л-ри для дітей : в 3-х т. Т. 3 : Твори радян. періоду. Проза / упоряд., біогр. нариси Б.Й. Чайковського ; передм. М.Г. Жулинського. – Київ : Веселка, 1985. – С. 297-300.

1986

123. **После ночи** : [рассказ] / М. Томчаний ; пер. с укр. Л. Михаловской // За миг счастья : укр. совет. рассказ / пер. с укр. – К. : Дніпро, 1986. – С. 243-248. – Рос. мовою.

1990

124. **Оповідання** / М. Томчаний // Веселка Карпат : зб. оповід. письм. Закарпаття і укр. письм. Східної Словаччини / упоряд. : І. Яцканин, Д. Федака ; переднє слово О. Мишанича. – Пряшів : Словац. пед. вид-во, відділ укр. л-ри ; Ужгород : Карпати, 1990.

1999

125. **Брати** : [уривки з роману] / М. Томчаний // Кундрат, Ю. Українська література : для 8 кл. основної шк. – Пряшів : Вид-во ЕХСО s. r. o, 1999. – С. 95-116.

2002

126. **Прощання; Слід у цементі** : [оповідання] / М. Томчаний // Закарпатське оповідання ХХ століття : антологія / упорядкув., передм., підготовка текстів, прим. та слов. П.М. Ходанича. – Ужгород : Закарпаття, 2002. – С. 434-441.

2003

127. **Знайдена лялька** : оповідання / М. Томчаний // Жупанин, С. Верховиночка : л-ра рідного краю : навч. посіб. для учнів 5-6 кл. загальноосвіт. шк., 1-2 кл. гімназій і ліцеїв Закарпаття : у 2-х кн. Кн. 1. – К. : Рута, 2003. – С. 125-128.

2004

128. **Тиса** : [оповідання] / М. Томчаний // Закарпатська література для дітей ХХ століття : антологія / упорядкув., передм., підготовка текстів Г. Малик. – Ужгород : Закарпаття, 2004. – С. 163-167.

Перекладацька діяльність М. Томчания

129. **Вереш, П. Випробування** : [оповідання] / П. Вереш ; пер. з угор. М. Томчания // Вереш, П. Випробування. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1955. – С. 93-132.

130. **Міксат, К. Дивний шлюб** : роман / К. Міксат ; пер. з угор. М. Томчания. – К. : Держлітвидав України, 1955. – 328 с.

131. **Пуйманова, М. На будівництві** : [оповідання] / М. Пуйманова ; пер. з чеської М. Томчания // Дружно вперед. – 1956. – № 15. – С. 26-28.

132. **Міксат, К. Дивний шлюб** : роман / К. Міксат ; пер. з угор. М. Томчания. – К. : Дніпро, 1972. – 336 с.

Михайло Томчаній

(1914–1975)

М. Томчаній з Гнатом Ігнатовичем (редактором роману «Жменяки»). 1963 р. (З архіву Г.Г. Ігнатовича).

*На прогулянці
з Іваном Чендеєм.
1956 р.*

*В гостях у родини Угляренків.
Справа – дружина письменника Петра Угляренка Раїса. 1956 р.*

*Дружина М. Томчанія Гізелла (в центрі) з дочкою та онуками.
(З сімейного архіву О. Лютої – перша справа). 1999 р.*

*Письменники та просвітяни – учасники урочистого відкриття
літературного музею Михайла Томчанія у ЗОШ № 7 м. Ужгорода.
Травень 2000 р.*

ЛІТЕРАТУРНИЙ МУЗЕЙ МИХАЙЛА ТОМЧАНІЯ

УЖГОРОДСЬКА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ
ШКОЛА І-ІІІ ст. № 7

Експонати літературного музею
М. Томчанія при ЗОШ № 7
М. Ужгород.

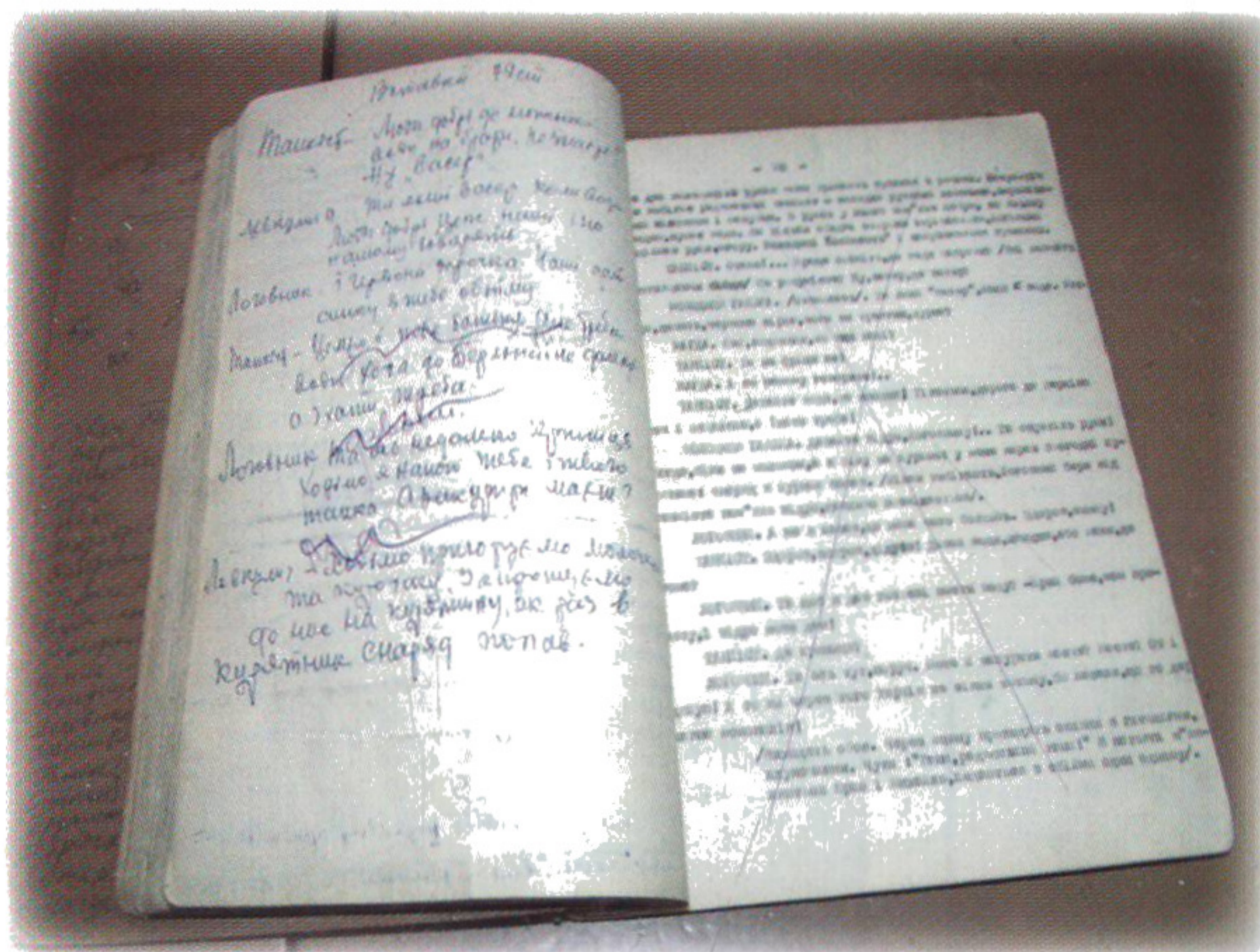
Фрагмент експозиції літературного
Музею (вгорі).

Інформаційний буклет музею.

Портрет письменника
роботи випускниці ЗОШ № 7
Андріани Аккерман.

Робочий екземпляр сценарію
телефільму «Жменяки».

Уривок
з інсценізації
«Жменяків»
силами активу
літературного
музею.
Травень, 2000 р.

K84-4
T56

М. ТОМЧАНІЙ

ТЕРЕЗКА

стор. 154С

*Шановним читачам Закарпатської
обласної бібліотеки на пам'ять
бу автор*
Ужгород, 9 грудня 1957 р. Михайло Томчанин

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВИДАВНИЦТВО
УЖГОРОД • 1957

ГРАВВЕДЧЕСКИЙ
ФОНД

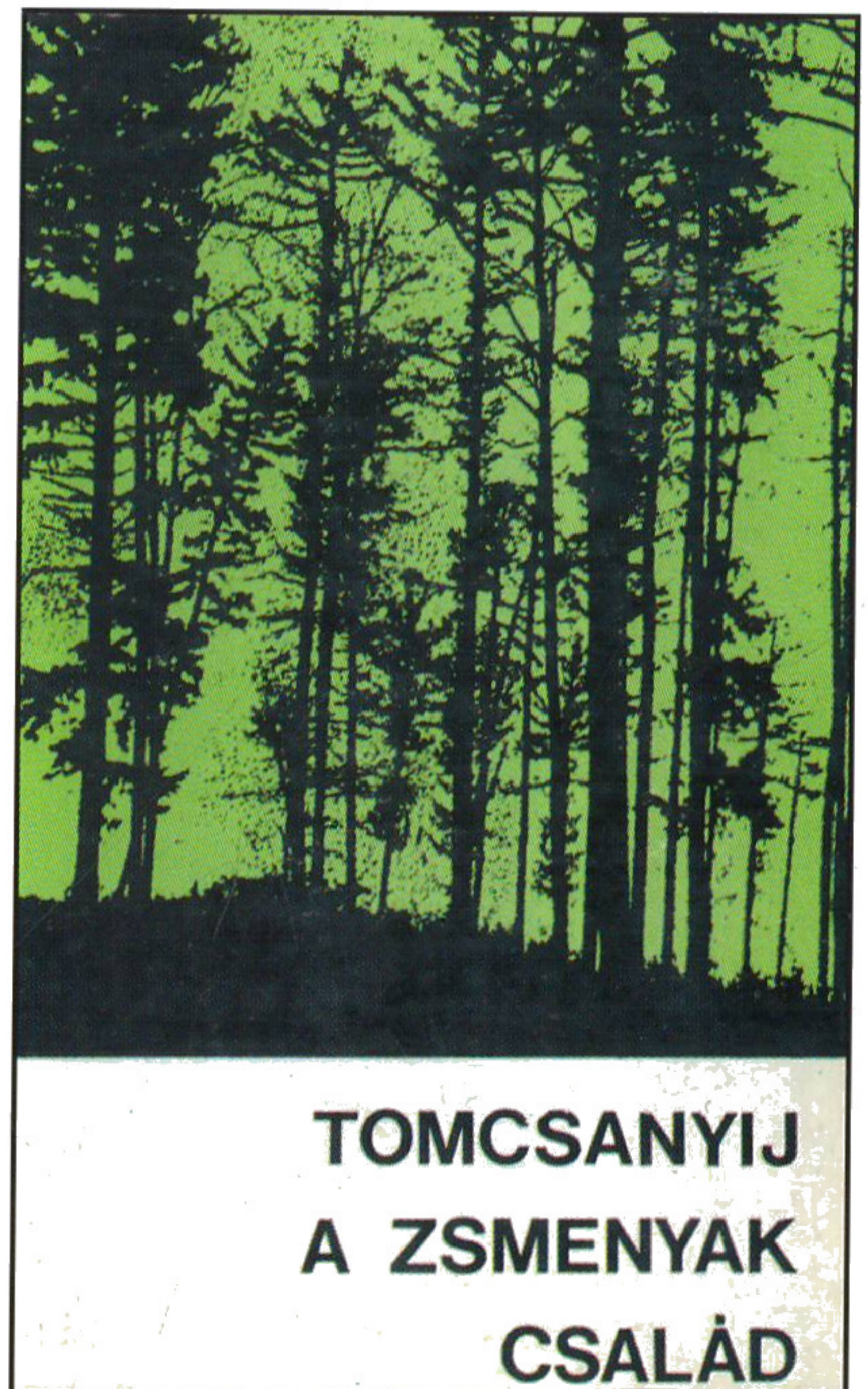
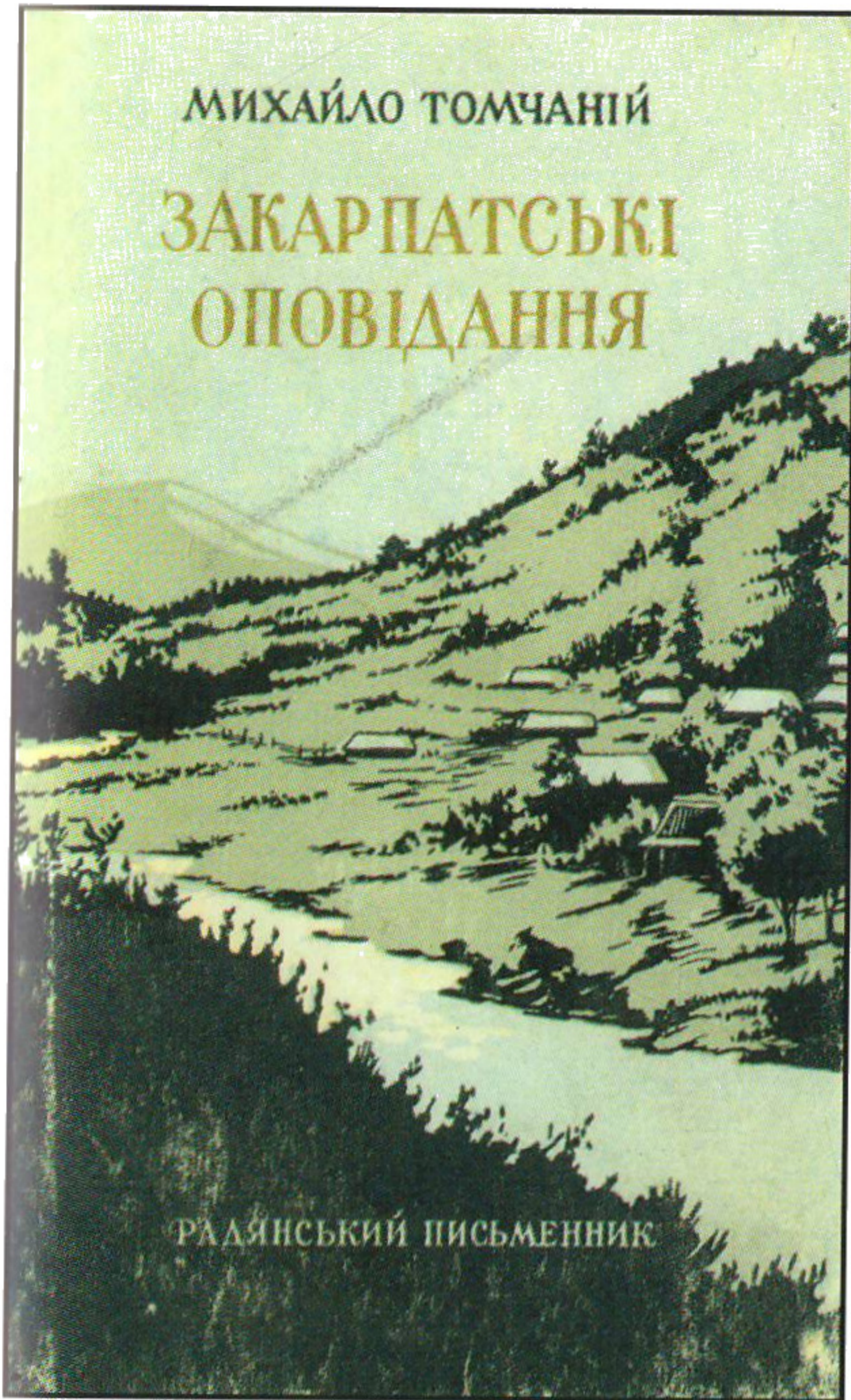
МИХАЙЛО ТОМЧАНІЙ

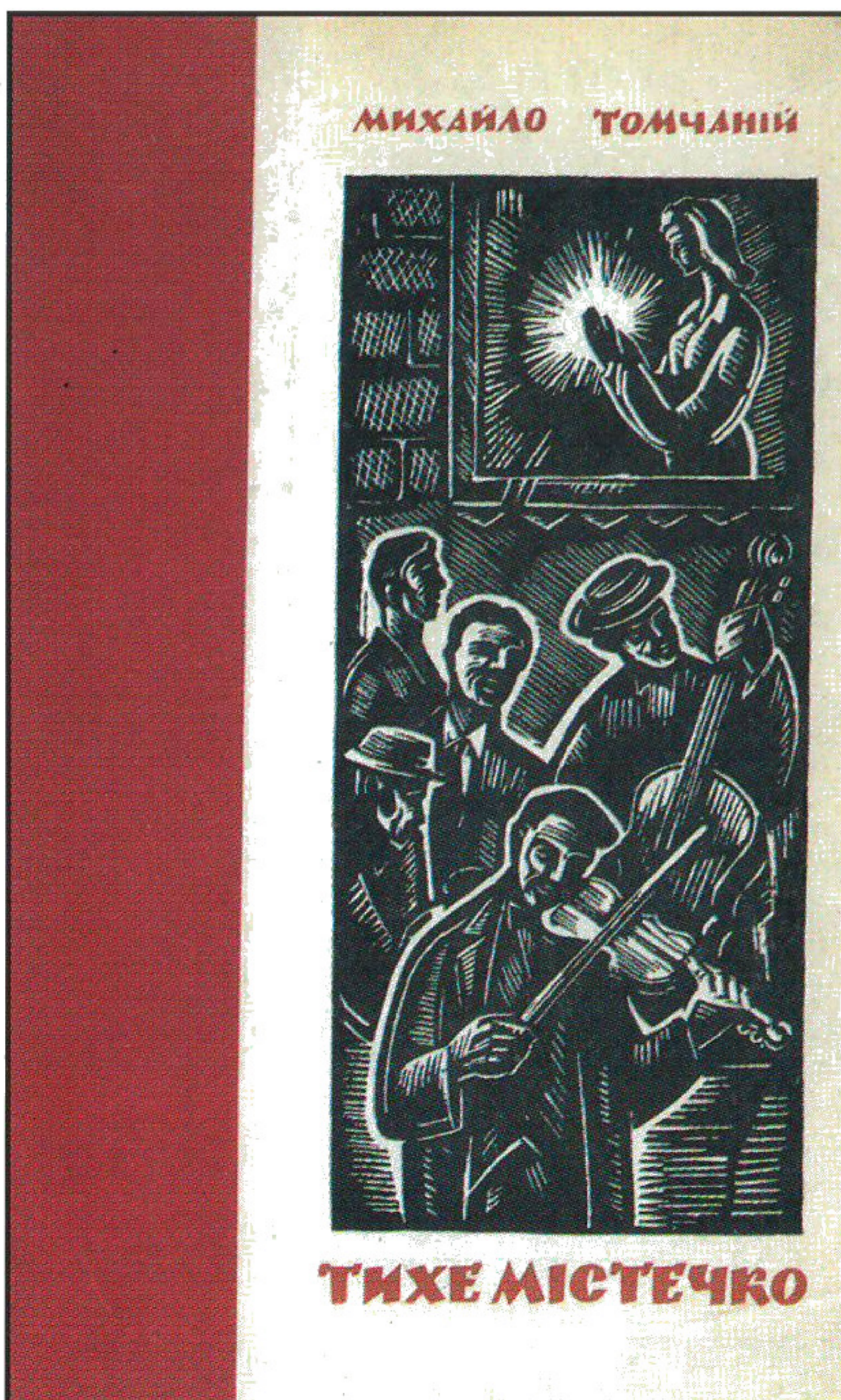
БРАТИ

РОМАН

*Дорогому
Петрову, Ступицю,
нашій раді і поезії —
всь щирою серцею автор*
Мих. Томчанин
Ужгород, 15 грудня 1972 р.

Видавництво
«КАРПАТИ»
Ужгород
1972

Література про життя і творчість М. Томчанія

133. Нагородження орденами і медалями СРСР працівників літератури і мистецтва Української РСР : орденом «Знак пошани» Томчанія Михайла Івановича – письменника // Декада української літератури та мистецтва – К., 1961. – С. 629; Закарпат. правда. – 1960. – 26 листоп. – С. 1.

134. Про нагородження тов. Томчанія М.І. Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР : указ Президії Верховної Ради УРСР 15 липня 1974 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1974. – № 34. – С. 371; Закарпат. правда. – 1974. – 16 лип. – С. 1.

*****

1950

135. Гуріненко, П. Струмись нового : [про творчість М. Томчанія] / П. Гуріненко // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-газ. вид-во, 1950. – Кн. 2. – С. 171-175.

1951

136. Беляєв, В. Картини з життя : [про творчість М. Томчанія] / В. Беляєв // Жовтень. – 1951. – № 4. – С. 125.

137. Проти перекручень радянської дійсності : [про оповід. М. Томчанія «Маленький пасажир» і поему К. Дрока «Дружба»] // Закарпат. правда. – 1951. – 12 лип. – С. 3-4.

138. Смолич, Ю. Перший крок : [про творчість М. Томчанія] / Ю. Смолич // Дніпро. – 1951. – № 6. – С. 119-122.

1954

139. Гойда, Ю. Епіграми на літературні теми : на М. Томчанія / Ю. Гойда // Радянське Закарпаття : літ. альм. – Ужгород : Кн.-журн. вид-во, 1954. – № 1. – С. 130.

1957

140. **Поп, В. Михайло Томчаний** : [післямова] / В. Поп // Томчаний, М. Терезка : [повість]. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1957. – С. 113-115.

1958

141. **Масяк, М. Читацька конференція** : [по повісті М. Томчання "Терезка" в б-ці с. В. Ворота] / М. Масяк // Рад. Верховина. – 1958. – 3 лип. – С. 3.

1959

142. **Балега, Ю. Рассказы М. Томчания** / Ю. Балега // Совет. Украина. – 1959. – № 2. – С. 164-166.

143. **Історія української літератури** : в 2-х т. Т. 2 : Радянська література / Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка. – К. : Вид-во Академії Наук УРСР, 1959. – 880 с.

Про М. Томчання : С. 313, 383.

144. **Михайло Томчаний** : [краткие биограф. данные] // Закарпатские новеллы : сборник / сост. и автор вступ. ст. В. Поп. – М. : Совет. писатель, 1959. – С. 442.

145. **Поп, В. Новеллы закарпатских писателей** : [вступ. ст. в т. ч. про творчество М. Томчания] / В. Поп // Закарпатские новеллы : сборник / сост. и автор вступ. ст. В. Поп. – М. : Совет. писатель, 1959. – С. 3-20.

1960

146. **Бажан, М. Українська радянська література в боротьбі за побудову комунізму** : [доповідь в т. ч. про творчість М. Томчання] / М. Бажан // IV з'їзд письменників Радянської України. (10-14 берез., 1959 р.) : матеріали з'їзду. – К. : Рад. письм., 1960. – С. 47.

147. **Балега, Ю. Другий пленум правління Спілки письменників України** : За високу ідейність, за художню досконалість : [виступ в т. ч. про творчість М. Томчання] / Ю. Балега // Літ. газета. – 1960. – 22 січ.

148. **Вишневський, І. Михайло Іванович Томчаній** : [дослідж. творчості письмен.] / І. Вишневський // Вишневський, І. Закарпатські новелісти. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1960. – С. 65-81.

149. **Ладижець, В. Виступ на IV-му з'їзді письменників України** : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / В. Ладижець // IV з'їзд письменників Радянської України. (10-14 берез., 1959 р.) : матеріали з'їзду. – К. : Рад. письмен., 1960. – С. 352-358.

150. **Лакиза, М. Образ сучасника в творах М. Томчанія** / М. Лакиза // Доповіді та повідомлення УЖДУ. – Ужгород, 1960. – № 5. – С. 97-99. – (Серія філологічна).

151. **Поп, В. Михайло Томчаній** : [післямова] / В. Поп // Томчаній, М. Готель "Солома" : [оповідання] / післямова В. Попа. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1960. – С. 317-318.

152. **Скунць, П. Новорічні побажання** : [вірші-шаржі, в т. ч. М. Томчанію] / П. Скунць // Рад. студент. – 1960. – 1 січ. – С. 4.

1961

153. **Дружні шаржі та побажання** : [в т. ч. письмен. М. Томчанію] // Закарпат. правда. – 1961. – 1 січ. – С. 4.

154. **Поп, В. Думки про новели письменників Закарпаття** / В. Поп // Поп, В. Струмки великої ріки : літ.-критич. нариси. – Ужгород : Закарпат. обл. кн.-газ. вид-во, 1961. – С. 105-204.

1962

155. **Балега, Ю. Література Закарпаття двадцятих-тридцятих років ХХ століття** : [характеристика творчості письмен. Закарпаття в т. ч. М. Томчанія] / Ю. Балега. – К. : Рад. письмен., 1962. – С. 231.

156. **Гончар, О. Слово молодим** : [про творчість М. Томчанія] / О. Гончар // Літ. газета. – 1962. – 12 січ.

1963

157. **Вишневський, І. Традиції та сучасність** : [розвиток реалізму в творчості закарпат. письмен., в т. ч. у творах М. Томчанія] / І. Вишневський. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1963. – С. 113, 181-182.

1964

158. **Антонюк, М. Задля добра й ласки** : [М. Томчанію – 50 років] / М. Антонюк // Літ. Україна. – 1964. – 14 лип.

159. **Балега, Ю. Тематика і образи нових творів прозаїків Закарпаття** : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / Ю. Балега // Тези доповідей і повідомлення до XVIII наукової конференції (трав., 1964 р.). – Ужгород, 1964. – С. 18-23. – (Серія літературознавства).

160. **Поп, В. Щедрий талант** : [М. Томчанію – 50 років] / В. Поп // Закарпат. правда. – 1964. – 16 лип. – С. 4.

161. **Ростовцева, П. У науковому гуртку** : [про обговорення роману М. Томчанія «Жменяки»] / П. Ростовцева // Закарпат. правда. – 1964. – 11 груд. – С. 4.

1965

162. **Балега, Ю. Ідеали, проблеми, характери. Продовжуємо розмову про сучасну новелістику** : [дається аналіз творам закарпат. письм. в т. ч. М. Томчанія] / Ю. Балега // Вітчизна. – 1965. – № 12. – С. 145-151.

163. **Балега, Ю. Роман “Жменяки” – творче досягнення Михайла Томчанія** / Ю. Балега // Тези доповідей і повідомлення до XIX наукової конференції (трав., 1965 р.). – Ужгород, 1965. – С. 30-35. – (Серія літературознавства).

164. **История украинской советской литературы** / Ин-т л-ры им. Т.Г. Шевченка. – К. : Наук. думка, 1965. – 920 с.

Про М. Томчанія : С. 342, 436, 479, 512.

165. **Лизанець, П. Діалектизми-мадьяризми та їх стилістичні функції в романі М.І. Томчанія “Жменяки”** / П. Лизанець // Тези доповідей і повідомлення до XIX наукової конференції. – Ужгород, 1965. – С. 71-75. – (Серія мовознавча).

167. **Михайло Іванович Томчаній** : пам'ятка читачу / Закарпат. обл. управ. культури, Держ. обл. б-ка для дорослих. – Ужгород : Карпати, 1965. – 4 с. – (Серія “Письменники Закарпаття”).

168. **Мишанич, О. Дума про людську долю** : [про творчість М. Томчанія] / О. Мишанич // Вітчизна. – 1965. – № 4. – С. 200-202.

169. **Поп, В. Тематика та композиційні особливості новел М. Томчанія** / В. Поп // Тези доповідей та повідомлення до XIX наукової конференції (трав., 1965 р.). – Ужгород, 1965. – С. 24-30. – (Серія літературознавства).

170. **Татарин, М. Образи жменяків у однойменному романі М. Томчанія** / М. Татарин // Тези доповідей та повідомлення до XVIII наукової студентської конференції (трав., 1965). – Ужгород, 1965. – С. 21-24. – (Серія філологічна).

171. **Томчаній М.І.** : [в т. ч. про книги М. Томчанія для дітей] // Письменники Закарпаття – дітям : пам'ятка читачам мол. шк. віку / Закарпат. обл. управ. культури, Закарпат. обл. б-ка для дітей. – Ужгород : Карпати, 1965. – С. 19. : портр.

172. **Ференц, Н. Художня деталь у романі М. Томчанія “Жменяки”** / Н. Ференц // Тези доповідей та повідомлення до XVIII наукової студентської конференції. – Ужгород, 1965. – С. 17-21. – (Серія філологічна).

1966

173. **Бадзьо, Ю. Земля і любов** : [про творчість М. Томчанія] / Ю. Бадзьо // Дніпро. – 1966. – № 4. – С. 140-147.

174. **Вовчок В. Новорічні сніжинки** : [віршовані шаржі письм., в т. ч. М. Томчанію] / В. Вовчок // Закарпат. правда. – 1966. – 1 січ. – С. 4.

175. **“Жменяки” англійською мовою** : [про пер. роману М. Томчанія] // Закарпат. правда. – 1966. – 3 квіт. – С. 4.

176. **Лизанець, П. Лексичні мадьяризми та їх стилістичні функції у новелах М.І. Томчанія** / П. Лизанець // Розвиток української радянської новели : тези доповідей до міжвузівської наукової конференції (трав., 1966 р.) / відп. ред. В. Поп. – Ужгород, 1966. – С. 106-111.

177. **Поп, В. Розвиток новели на Закарпатті після Великої Вітчизняної війни** : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / В. Поп // Розвиток української радянської новели : тези доповідей до міжвузівської наукової конференції (трав., 1966 р.) / відп. ред. В. Поп. – Ужгород, 1966. – С. 67-74.

178. **Сивокінь, Г. Правда характеру і перспективність світорозуміння** : [про творчість М. Томчанія] / Г. Сивокінь // Прапор. – 1966. – № 6. – С. 67-72.

179. **Семенчук, І. Трагедія родини Жменяків** / І. Семенчук // Літ. Україна. – 1966. – 4 лют.

1967

180. **Поп, В. Михайло Томчаній** : літ. портр. / В. Поп // Рад. літературознавство. – 1967. – № 8. – С. 68-80.

181. **Фединишинець, В. Земле, доля моя!** : [відгук на постановку п'єси М. Томчанія "Жменяки"] / В. Фединашинець // Молодь Закарпаття. – 1967. – 3 груд. – С. 3.

182. **Шкробинець, Ю. Жменяки : в родині, в п'єсі і на сцені** : [відгук на виставу "Жменяки"] / Ю. Шкробинець // Закарпат. правда. – 1967. – 20 груд. – С. 4.

1968

183. **Гурладі, М. Розквіт соціалістичної за змістом і національної за формою культури на західноукраїнських землях : Література** : [в т. ч. про М. Томчанія] / М. Гурладі, М. Матвійчук // Торжество історичної справедливості. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1968. – С. 756-769.

1969

184. **Балега, Ю. Художні відкриття чи правда факту?** : [аналіз "малої" прози М. Томчанія] / Ю. Балега. – Ужгород : Карпати, 1969. – С. 67, 157-159, 164-168.

185. **Василинець, В. Канадська газета про "Жменяки"** : [М. Томчаній] / В. Василинець // Закарпат. правда. – 1969. – 13 лип. – С. 3.

186. **Скунць, П. Дружні шаржі** : [в т. ч. М. Томчанію] / П. Скунць; мал. С. Усика // Закарпат. правда. – 1969. – 1 січ. – С. 4.

1970

187. **Газета "Непсабадшаг" про роман М. Томчанія** // Закарпат. правда. – 1970. – 13 лип. – С. 3.

188. **Дончик, В. Образ сучасника, образ доби** : [про творчість М. Томчанія] / В. Дончик // Наука і культура України. – К., 1970. – С. 332-339.

189. **Орос, В. Вивчення мови творів закарпатських письменників після возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною** : [про М. Томчанія та І. Чендея] / В. Орос // Великий Жовтень і розквіт возз'єданого Закарпаття : матеріали наук. сесії (29 черв.-2 лип., 1967 р.). – Ужгород : Карпати, 1970. – С. 553-557.

190. **Поп, В. З глибин життя** : [післямова] / В. Поп // Томчаній, М. Жменяки : роман / післямова В. Попа ; худож. М. Митрик. – 3-е вид. – Ужгород : Карпати, 1970. – С. 308-318. : портр.

191. **Якубик, И. Наш писатель** : [М. Томчаній] / И. Якубик // Правда України. – 1970. – 17 нояб.

1971

192. **Буряк, Б. Українська література в Західній Україні, Буковині і Закарпатті** : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / Б. Буряк // Історія української літератури : у 8-ми т. Т. 7 / авт. тому : Б. Буряк [та ін.]. – К. : Наук. думка, 1971. – С. 318-387.

193. **Історія української літератури** : у 8-ми т. Т. 8 : Література післявоєнного часу (1946-1967 рр.) / авт. тому : Д. Вакуленко та ін.; відп. ред. Л. Новиченко. – К. : Наук. думка, 1971. – 574 с.
Про М. Томчанія : С. 178, 187, 355, 400, 412, 422, 443.

194. **Коваль, В. Червоні ружі Михайла Томчанія** : штрихи до портр. / В. Коваль // Літ. Україна. – 1971. – 15 черв. : фото.

195. **Панченко, В. Михайло Томчаній** : [про життя і творчий шлях] / В. Панченко // Вогні комунізму. – 1971. – 19 трав. – С. 3.

1973

196. **Кермас, Н. Гнівним словом письменника** : [про роман «Жменяки»] / Н. Кермас // Закарпат. правда. – 1973. – 8 груд. – С. 3.

197. **Логвиненко, М. Осягнення правди життя** : [про творчість М. Томчанія] / М. Логвиненко // Рік '72 : літ.-критич. огляд. – К. : Рад. письм., 1973. – С. 22-40.

1974

198. **Автор життєстверджуючих творів** : [до 60-річчя М. Томчанія] // Нове життя. – 1974. – № 31. – С. 5.

199. **Балега, Ю. Його серце красі співзвучне** : [про М. Томчанія] / Ю. Балега // Закарпат. правда. – 1974. – 14 лип. – С. 3.

200. **Балега, Ю. Майстер прози** : [М. Томчанію – 60] / Ю. Балега // Літ. Україна. – 1974. – 16 лип.

201. **Дончик, В. У праці й любові** : [про худож. доробок М. Томчанія] / В. Дончик // Вітчизна. – 1974. – № 5. – С. 207-210.

202. **Корж, Б. Михайлу Томчанію – 60 років** / Б. Корж // Дукля. – 1974. – № 3. – С. 52-55.

203. **Марич, Ю. Наш добрий знайомий** : [про М. Томчанія] / Ю. Марич // Закарпат. правда. – 1974. – 14 лип. – С. 3.

204. **Писарєва, О. Поруч з молодими** : [М. Томчанію – 60] / О. Писарєва // Закарпат. правда. – 1974. – 14 лип. – С. 3.

205. **Поп, В. З глибин життя народного** : [вступ. ст.] / В. Поп // Томчаній, М. Жменяки : трилогія / вступ. ст. В. Попа ; худож. В. Скакандій. – К. : Дніпро, 1974. – С. 3-22.

206. **Поп, В. Літописець народної долі** : [Михайлу Томчанію – 60] / В. Поп // Закарпат. правда. – 1974. – 16 лип. – С. 3.

207. **Урста, В. Літопис рідної землі** : [про М. Томчанія] / В. Урста // Закарпат. правда. – 1974. – 14 лип. – С. 3.

208. **Вшанування письменника** : [М. Томчанію – 60] // Закарпат. правда. – 1974. – 18 лип. – С. 3.

1975

209. **Вишневський, І. Людина і історія** : [про романи закарпат. письм. в т. ч. М. Томчанія «Жменяки»] / І. Вишневський, І. Чернова // Жовтень. – 1975. – № 8. – С. 124-130.

210. **Микитась, В. Незабутній** : [про М. І. Томчанія] / В. Микитась // Літ. Україна. – 1975. – 24 січ.

211. **Михайло Іванович Томчаній** : [некролог]. – Інформ. бюлетень СПУ. – 1975. – № 1. – січ. – С. 15.

212. **Михайло Іванович Томчаній** : [некролог] // Літ. Україна. – 1975. – 24 січ.

213. **Поп, В. Михайло Томчаній** / В. Поп // Рад. літературознавство. – 1975. – № 8. – С. 68-80.

214. **Томчаній Михайло Іванович** : [некролог 16.07.1914–21.01.1975] // Закарпат. правда. – 1975. – 21 січ. – С. 4 ; Літ. Україна. – 1975. – 24 січ.

1976

215. **Вовненко, Н. Людина на землі** : [відгук на постановку п'єси М. Томчанія “Жменяки” на сцені обл. укр. муз.-драм. театру] / Н. Вовненко // Молодь України. – 1976. – 13 жовт.

216. **Поп, В. Михайло Томчаній** / В. Поп // Поп, В. Українські радянські письменники : критич. нариси. Вип. 8. – К. : Рад. письм., 1976. – С. 85-115.

1977

217. **Фединишинець, В. Сценічні образи родинної драми** : [відгук на постановку п'єси М. Томчанія “Жменяки”] / В. Фединишинець // Молодь Закарпаття. – 1977. – 25 січ. – С. 3.

218. **Фединишинець, В. Телевізійне життя «Жменяків»** / В. Фединишинець // Молодь Закарпаття. – 1977. – 9 черв. – С. 4.

219. **Шкробинець, Ю. Оживуть на екрані** : [про зйомку телевистави “Жменяки”] / Ю. Шкробинець // Закарпат. правда. – 1977. – 22 трав. – С. 3.

1979

220. **Сірак, Й. Відзначення таланту** : [про відкриття меморіальної дошки на будинку, де жив письм. М.І. Томчаній] / Й. Сірак // Молодь Закарпаття. – 1979. – 22 верес. – С. 1. : фото.

221. **Шкробинець, Ю. Сонети пам'яті** : Перо і плуг : [вірш-присвята М. Томчанію] / Ю. Шкробинець // Закарпат. правда. – 1979. – 11 серп. – С. 4.

1980

222. **Кешеля, Д. Світлі, незабутні** : [про закарпат. письм. М. І. Томчанія] / Д. Кешеля // Закарпат. правда. – 1980. – 28 груд. – С. 4.

223. **Рішко, М. “Жменяки” в Польщі** : [про публ. роману М. Томчанія “Жменяки” на сторінках газ. “Наше слово” Укр. суспіл.-культ. т-ва у Варшаві] / М. Рішко // Закарпат. правда. – 1980. – 3 жовт. – С. 4.

224. **Рішко, М. Михайлові Томчанію** : до дня народж. : [вірш] / М. Рішко // Рішко, М. Повернення : поезії. – Ужгород : Карпати, 1980. – С. 62.

1981

225. **Давидова, І. Триптих про Закарпаття** : [про твори закарпат. письм. в т. ч. роман “Жменяки” М. Томчанія] / І. Давидова // Вітчизна. – 1981. – № 3. – С. 191-197.

226. **Дончик, В. Єдність правди і пристрасті** : літ.-критич. статті : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / В. Дончик. – К. : Рад. письм., 1981. – С. 181-187.

227. **Дончик, В. З потоку літ і літ потоку** : [в т. ч. про творчість М. Томчанія] / В. Дончик. – К. : Стилос, 2003. – С. 183, 191, 206, 245, 388.

1982

228. **Поп, В. Риси народної долі і характеру** : [вступ. ст.] / В. Поп // Томчаній, М. Жменяки : трилогія / вступ. ст. В. Попа ; худож. М.М. Томчаній. – Ужгород : Карпати, 1982. – С. 5-24.

1983

229. **Кундрат, Ю. Український переклад у Чехословаччині (1945–1980)** : [в т. ч. про переклад. діяльність М. Томчанія] / Ю. Кундрат. – Братіслава : Словацьке педагог. вид-во, відділ укр. л-ри в Пряшеві, 1983. – С. 68.

1984

230. **Закалюжний, Н. Письменницькі вечори** : [присвяч. творч. М. Томчанія та Ф. Кривіна] / Н. Закалюжний // Закарп. правда. – 1984. – 24 лип. – С. 3.

231. **Мемориальна доска в честь писателя М. Томчанія** : Ужгород : [в т. ч. коротко про життя і діяльність писателя] // Варваринец, М. Дороги красных следопытов : путеводитель. – Ужгород : Карпаты, 1984. – С. 98-100. – Рос. мовою.

232. **Піпаш-Косівський, В. Йому було б сімдесят...** : [про письм. М.І. Томчанія] / В. Піпаш-Косівський // Зоря Рахівщини. – 1984. – 14 лип.

233. **Скунць, П. Не дальший від нас – ближчий** : до 70-річчя з дня народж. М. Томчанія / П. Скунць // Закарпат. правда. – 1984. – 19 лип. – С. 4.

234. **Фединишинець, В. Залюблений в людей** : до 70-річчя М. Томчанія / В. Фединишинець // Карпат. зірка. – 1984. – 14 лип. – С. 4.

235. **Фединишинець, В. Літописець рідного краю** : [до 70-річчя М. Томчанія] / В. Фединишинець // Прапор перемоги. – 1984. – 14 лип. – С. 4.

236. **Чендей, І. Живий у слові** : [до 70-річчя М. Томчанія] / І. Чендей // Молодь Закарпаття. – 1984. – 17 лип. – С. 4. : портр.

237. **Fedinisinec, V. Szülőföldünk krónikása.** (70 éve született Tomcsanyij Mihajlo) / Volodimir Fedinisinec ; rajz : ifj. Tomcsanyij Mihajlo // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. – júl. 14. – O. 3-4. : fotó. – Угор. мовою.

238. **Fedinisinec, V. Tomcsanyij Mihajlo jubileumán** : [vers] / Volodimir Fedinisinec ; fordította : Róna Károly // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. – júli. 14. – O. 4. – Угор. мовою.

1985

239. **Кривін, Ф. Якось, давним-давно...** : Людина, яка перезнайомила пів-Ужгорода : [про М. Томчанія] / Ф. Кривін // Закарпат. правда. – 1986. – 8 черв. – С. 3.

240. **Шкробинець, Ю. Сонети пам'яті** : Перо і плуг : [вірш-присвята М. Томчанію] / Ю. Шкробинець // Червоний прапор. – 1985. – 19 жовт. – С. 4.

1986

241. **Дрюченко, С. Повернення до “Жменяків”** : [репортаж про створення трисерійного телефільму “Сила землі” за романом М. Томчання “Жменяки”] / С. Дрюченко // Закарпат. правда. – 1986. – 13 лют. – С. 4.

242. **Дрюченко, С. «Сила землі»** : [о съемке фільма «Жменяки» по роману М. Томчання в г. Ужгороді] / С. Дрюченко // Правда України. – 1986. – 2 апр.

243. **Матола, М. Народження “Сили землі”** : завершується екранізація роману М. Томчання “Жменяки” / М. Матола // Закарпат. правда. – 1986. – 25 жовт. – С. 4.

244. **Сердюк, Л. Сила правди життєвої** : [інтерв'ю про зйомки фільму “Сила землі” за романом М. Томчання “Жменяки” / вів К. Дмитренко] / Л. Сердюк // Молодь Закарпаття. – 1986. – 9 жовт. – С. 4.

1987

245. **Марко, В. Основа творчих шукань**: худож. концепція людини в сучасній укр.-рад. л-рі / В. Марко. – К. : Вища школа, 1987. – 164 с.

Зі змісту: про трилогію М. Томчання «Жменяки» С. 140-142.

1988

246. **Густі, В. Кого я знав, кого люблю** : [про творчий шлях М. Томчання та О. Янчика] / В. Густі // Молодь Закарпаття. – 1988. – 17 верес. – С. 3.

247. **Історія української літератури** : у 2-х т. Т. 2 : Радянська література / авт. тому : Л. Дзевєрін та ін.; відп. ред. Л. Новиченко. – К. : Наук. думка, 1988. – 742 с.

Про М. Томчання : С. 38, 170.

1989

248. **Поп, В. З думою про долю народну** : [передмова] / В. Поп // Томчаній, М. Жменяки : трилогія, повість / передм. і прим. В. Попа. – К. : Дніпро, 1989. – С. 3-20.

249. **Поп, В. Зріднений з красою** : до 75-річчя з дня народж. М. Томчанія / В. Поп // Закарпат. правда. – 1989. – 16 лип.

1994

250. **Зейкан, Ю. Жити у художньому слові** : [вечір вшанування М. Томчанія в обл. ляльковому театрі] / Ю. Зейкан // Закарпат. правда. – 1994. – 19 лип. – С. 1.

251. **Кудрявська, Л. Якби сьогодні він був з нами** : [вечір пам'яті М. Томчанія] / Л. Кудрявська // Вісті Ужгородщини. – 1994. – 26 лип. – С. 3.

252. **Панчук, Н. Живий у слові** : [вечір пам'яті М. Томчанія] / Н. Панчук // Молодь Закарпаття. – 1994. – 21 лип. – С. 4.

253. **Поп, В. Вчарований добром** : [до 80-річчя М. Томчанія] / В. Поп // Карпат. Україна. – 1994. – 14 лип. – С. 1, 8. : портр.

254. **Поп, В. Правдолюб** : до 80-річчя М. Томчанія / В. Поп // Новини Закарпаття. – 1994. – 14 лип. – С. 7. : портр.

255. **Рішко, М. Михайлові Томчанію** : [вірш] / М. Рішко // Карпат. Україна. – 1994. – 24 берез. – С. 8.

256. **Скунць, П. Горянська хата** : (пам'яті Михайла Томчанія) : [вірш] / П. Скунць // Карпат. Україна. – 1994. – 14 лип. – С. 1.

257. **Угляренко, О. Із серцем, повним добра й сонця** : [до 80-річчя М. Томчанія] / О. Угляренко // Срібна земля. – 1994. – 16 лип. – С. 10.

258. **Уманець, О. Ювілейне свято Михайла Томчанія** : [в обл. ляльковому театрі] / О. Уманець // Новини Закарпаття. – 1994. – 21 лип. – С. 6.

259. **Шип, Ю. Він був не з таких** : [вірш про М. Томчанія] / Ю. Шип // Новини Закарпаття. – 1994. – 21 лип. – С. 6.

1996

260. **“Любив говорити”** : (Михайло Томчаній) : [спогади про письм. записано у Горянах (р-н Ужгорода) 4 лип. 1989 р. від М. Томчаній та І. Голінки / записав І. Сенько] // Тиса. – 1996. – № 1-2. – С. 111-112.

1997

261. **Поп, В. Творчість Михайла Томчанія** : літ.-критич. нарис / В. Поп. – Ужгород : Патент, 1997. – 160 с.

262. **Скунць, П. Горянська хата** : (Михайлові Томчанію) : [вірш] / П. Скунць // Дзвін. – 1997. – № 2. – С. 65.

1998

263. **Наєнко, М. Михайло Томчаній (1914–1975)** / М. Наєнко // Історія української літератури ХХ століття : у 2-х кн. Кн. 2 : друга половина ХХ ст. / за ред. В. Дончика. – К. : Либідь, 1998. – С. 309-311.

1999

264. **Басараб, В. До його книг і усмішки** : [в обл. наук. б-ці відзначено 85-річчя від дня народж. М. Томчанія] / В. Басараб // Новини Закарпаття. – 1999. – 10 серп. – С. 7.

265. **Михайло Томчаній** : [коротка довідка про письм.] // Кундрат, Ю. Українська література : для 8 кл. основної шк. – Пряшів : Вид-во ЕХСО s. r. o, 1999. – С. 95. : портр.

266. **Скунць, П. Михайлові Томчанію – 85** / П. Скунць // Карпат. Україна. – 1999. – 20 лип. – С. 8.

267. **Поп, В. На відмітній висоті** : до 85-річчя з дня народж. Михайла Томчанія / В. Поп // Новини Закарпаття. – 1999. – 15 лип. – С. 6-7.

2000

268. **Сенько, І. Відображення в художній літературі етнічних проблем Закарпаття першої половини ХХ століття** : [в т. ч. аналіз творчості М. Томчанія] / І. Сенько // Сенько, І. Історія у дзеркалі літератури. – Ужгород, 2000. – С. 37-38.

269. **Скунць, П. Томчаній прописався у Радванці** : [спогади автора про письм. М. Томчанія] / П. Скунць // Срібна Земля. – 2000. – 20 трав. – С. 15.

270. **Гонда, К. Він казав : “Цілую ручки” і цілував їх** : [у шк. № 7 м. Ужгорода відкрився музей М. Томчанія] / К. Гонда // Ужгород. – 2000. – 27 трав. – С. 12.

2002

271. **Михайло Томчаній** : [коротка довідка про життя і діяльність] // Закарпатське оповідання ХХ століття : антологія / упорядкув., передм., підготовка текстів, прим. та слов. П.М. Ходанича. – Ужгород : Закарпаття, 2002. – С. 433. : портр.

272. **Мишанич, О. На переломі** : літературознавчі ст. й дослідж. : [про літ. процес на Закарпатті, в. т. ч. згадується М. Томчаній] / О. Мишанич. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – С. 241, 269, 349.

2003

273. **Густі, В. Письменники Закарпаття у другій половині ХХ століття (фрагменти з хроніки)** : [в т.ч. про творчість М. Томчанія] / В. Густі // Нариси історії Закарпаття. Т. III : (1946-1991) / редкол. : І.М. Різак та ін. – Ужгород : Госпрозрах. ред.-вид. відділ упр. у справах преси та інформації, 2003. – С. 496-511.

274. **Дончик, В. З потоку літ і літпотоку** / В. Дончик ; НАН України ; Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка. – К. : Стилос, 2003. – 556 с.

Про М. Томчанія : С. 112, 183, 191, 206, 254, 388.

275. **Михайло Томчаній : 1914–1975** : [про життя та діяльність письм.] // Жупанин, С. Верховиночка : л-ра рідного краю : навч. посіб. для учнів 5-6 кл. загальноосвіт. шк., 1-2 кл. гімназій і ліцеїв Закарпаття : у 2-х кн. Кн. 1. – К. : Рута, 2003. – С. 124-125. : портр.

2004

276. **Видатні письменники** : [в т. ч. про М. Томчанія] // Мій Ужгород. Історія. Географія. Культура : підруч. для 5 кл. /

Ф. Брецько [та ін.]. – Ужгород : Госпрозрах. ред.-вид. відділ упр. у справах преси та інформації, 2004. – С. 107. : портр.

277. **Михайло Томчаній** : [коротка довідка про життя і діяльність] // Закарпатська література для дітей ХХ століття : антологія / упорядкув., передм. та підготовка текстів Г. Малик. – Ужгород : Закарпаття, 2004. – С. 162. : портр.

278. **Папіш, В. Фразеологізми у трилогії Михайла Томчанія “Жменяки”** / В. Папіш // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. – К., 2004. – Вип. 8. – С. 78–83.

279. **Сенько, І. Михайло Іванович Томчаній** : 90-річчя з дня народж. прозаїка (1914-1975) / І. Сенько // Карпат. Україна. – 2004. – 17 лип. – С. 14.

280. **Скунць, П. Наївність, піднята до мудрості** : до 90-річчя Михайла Томчанія / П. Скунць // Трембіта. – 2004. – 20 лип. – С. 15.

281. **Шип, Л. З нагоди 90-річчя** : [ювілей М. Томчанія] / Л. Шип // Трибуна. – 2004. – 20 лип. – С. 6.

282. **Фединишинець, В. Один з останніх автографів Михайла Томчанія** : [письм. Закарпаття] / В. Фединишинець // Трибуна. – 2004. – 12 черв. – С. 13.

283. **Ференц, Н. Високе небо Михайла Томчанія** : до 90-ліття з дня народж. / Н. Ференц // Новини Закарпаття. – 2004. – 13 лип. – С. 6, 8.

2006

284. **Поп, В. Михайло Томчаній : (1914–1975)** / В. Поп // Письменники Срібної Землі : до 60-річчя Закарпат. орг. Нац. спілки письмен. України / упоряд., передм. П.М. Ходанича. – Ужгород : Ужгород. міська друк., 2006. – С. 270-279.

285. **Ходанич, П. У пошуках красного слова** : [огляд літ. життя на Закарпатті в т. ч. про М. Томчанія] / П. Ходанич // Письменники Срібної Землі : до 60-річчя Закарпат. орг. Нац. спілки письмен. України / упоряд., передм. П.М. Ходанича. – Ужгород : Ужгород. міська друк., 2006. – С. 11-32.

2007

286. Григаші, Е. Проза Михайла Томчанія в оцінці критики та літературознавства / Е. Григаші // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Філологія. Вип. 16. – Ужгород, 2007. – С. 43-45.

287. Густі, В. “...Прислухайся, як хата спить” : (Про Михайла Томчанія) / В. Густі // Густі, В. Кого я знав, кого люблю : спогади-есеї. – Ужгород : Карпати, 2007. – С. 14-21. : фото.

288. Чижмар, О. Специфіка літературно-художньої антропонімії роману М. Томчанія “Жменяки” / О. Чижмар // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. : Слов’янська філологія. Вип. 356-359. – Чернівці, 2007. – С. 224–226.

2008

289. Ходанич, П. Закарпатська література у пошуках слова : [вступ. ст. в т. ч. про творчість М. Томчанія] / П. Ходанич // Письменники Закарпаття : [буклет] / упоряд., вступ. ст. П.М. Ходанича ; відп. за вип. Ю.Ф. Глеба. – Ужгород , 2008. – С. 1-4.

Бібліографічні та довідкові матеріали

1965

290. **Томчаній Михайло Іванович** // Українські письменники : біобібліограф. словник : у 5-ти т. Т. 5 : Радянська література : Л-Я / уклали : О. Черкашин та ін. – К. : Дніпро, 1965. – С. 631-634.

1966

291. **Михайло Томчаній** // Письменники Радянської України : біобібліограф. довід. / уклад О. Петровський. – К. : Рад. письм., 1966. – С. 679.

1970

292. **Михайло Томчаній** // Письменники Радянської України : біобібліограф. довід. / упоряд. : О. Килимник, О. Петровський. – К. : Рад. письм., 1970. – С. 436. : портр.

1972

293. **Краткая литературная энциклопедия** : Т. 7 / ред. А. Сурков. – М. : Совет. энциклопедия, 1972. – 1008 с.
Про М. Томчанія : С. 574-575.

1983

294. **70-річчя з дня народження Томчанія М.І. – закарпатського письменника (1914–1975)** // Відзначення в бібліотеках області краєзнавчих пам'ятних дат 1984 року : метод.-бібліограф. матеріали / уклад. Н. Кермас. – Ужгород, 1983. – С. 30-32.

1987

295. **Український Радянський Енциклопедичний Словник** : в 3-х т. Т. 3. – 2-е вид. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1987. – 736 с.
Про М. Томчанія : С. 574-575.

1988

296. **Михайло Томчаній : прозаїк** // Письменники Радянської України. 1917-1987 : біобібліограф. довід. / авт.-упоряд. : В. Коваль, В. Павловська. – К. : Рад. письм., 1988. – С. 596. : портр.

297. **Літописець Закарпаття : Михайло Томчаній** // Народний календар 1989. – Братіслава : Словац. пед. вид-во, 1998. – С. 140-141.

298. **75-річчя з дня народження Томчанія М.І. – закарпатського письменника (1914-1975)** // Відзначення в бібліотеках області краєзнавчих пам'ятних дат 1989 року : метод.-бібліограф. матеріали / уклад. М. Руцак. – Ужгород, 1988. – С. 38-39.

1989

299. **Михайло Томчаній : прозаїк** // Письменники Закарпаття : біобібліограф. довід. / відп. за вип. : В.І. Кохан, Д.М. Федака. – Ужгород : Карпати, 1989. – С. 23.

1993

300. **80-річчя з дня народження Томчанія М.І. – закарпатського письменника (1914-1975)** // Відзначення в бібліотеках області краєзнавчих пам'ятних дат 1994 року : метод.-бібліограф. матеріали / уклад. : Г. Ковальчук, М. Руцак. – Ужгород, 1993. – С. 27-29.

1994

301. **Балега, Ю. Щирий патріот України** : до 80-річчя з дня народж. М. Томчанія / Ю. Балега // Календар "Просвіти" на 1994 рік / упорядкув. : Й. Баглай, П. Федака. – Ужгород : Патент, 1994. – С. 121-123.

1995

302. **Михайло Томчаній : прозаїк** // Хланта, І. Літературне Закарпаття у ХХ столітті : біобібліограф. покажч. – Ужгород : Закарпаття, 1995. – С. 695-703. : портр.

1998

303. **85-річчя з дня народження Михайла Томчанія, письменника (1914-1975)** // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 1999 рік / авт.-складачі : Т. Васильєва, Г. Ковальчук, В. Дудка. – Ужгород, 1998. – С. 23.

1999

304. **Томчаній Михайло Іванович** // Павленко, Г. Діячі історії, науки і культури Закарпаття : малий енцикл. слов. / ред. В. Падяк. – Ужгород, 1999. – С. 169. : портр.

2001

305. **Поп, И. Томчаний Михаил** // Поп, И. Энциклопедия Подкарпатской Руси. – Ужгород : Изд-во В. Падяка, 2001. – С. 362.

2003

306. **Закарпаття в енциклопедії українознавства** / ред.-упоряд. В. Маркусь. – Ужгород : Гражда, 2003. – 212 с. : портр.
Про М. Томчанія : С. 172-173.

307. **Михайло Томчаній** : прозаїк 16.07.1914-19.01.1975 рр. // Письменники Закарпаття : [буклет] / упоряд. В. Кохан ; вступ. сл. М. Талапканича. – Ужгород, 2003. – С. 67. : портр.

308. **Сенько, І. Михайло Іванович Томчаній**: 90-річчя з дня народж. прозаїка (1914-1975) / І. Сенько // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2004 рік : реком. біо-бібліограф. посіб. / автор-складач Т. Васильєва. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2003. – С. 144-148.

2006

309. **Поп, И. Томчаний Михаил** // Поп, И. Энциклопедия Подкарпатской Руси. – Ужгород, 2006. – С. 346.

2007

310. **Хланта, І. Томчаній Михайло Іванович** / І. Хланта // Енциклопедія Закарпаття : визначні особи ХХ століття / наук. ред. О.Д. Довганич. – Ужгород : Гражда, 2007. – С. 325-326.

2008

311. **Томчаній Михайло Іванович** : прозаїк // Письменники Закарпаття : [буклет] / упоряд., вступ. ст. П.М. Ходанича ; відп. за вип. Ю.Ф. Глеба. – Ужгород, 2008. – С. 66. : портр.

Алфавітний покажчик

А

Антонюк М. 158
Ариповський В. 7
Арсирий А. 2

Б

Баглай Й. 301
Бадзьо Ю. 14, 173
Бажан М. 146
Балега Ю. 7- 9, 11,
14, 20, 142, 147, 155,
159, 162, 163, 184,
199, 200, 301
Басараб В. 264
Беляєв В. 136
Бемокин А. 27
Беляєв В. 1
Бойчук І. 16
Бокшай Й. 3, 4
Борисов І. 1
Брецко Ф. 276
Бубряк В. 22
Булеца Р. 23
Буряк Б. 192

В

Вакуленко Д. 193
Варваринец М. 231
Василевич Ю. 23
Василинець В. 185

Васильєва Т. 303, 308
Вереш П. 129
Висоцька Н. 7
Височан Г. 20
Вишневський І. 32,
148, 157, 209
Вовненко Н. 215
Вовчок В. 174
Волинський Р. 6
Ворон А. 31

Г

Гаджієв А. 9
Гета А. 80
Глеба Ю.Ф. 289, 311
Глинський І. 67
Гойда Ю. 139
Голінка І. 260
Гонда К. 270
Гончар О. 156
Григаші Е. 286
Гринько Д. 7
Гуріненко П. 4, 135
Гурладі М. 183
Густі В. 246, 273,
287

Д

Давидова І. 225
Дзевєрін Л. 247

Дмитренко К. 244
Довганич О.Д. 310
Дончик В. 22, 188,
201, 226, 227, 263,
274
Дорон Е. 25
Доценко А. 109
Дрок К. 137
Дрюченко С. 14, 241,
242
Дудка В. 303

Ж

Жулинський М.Г. 122
Жупанин С. 127, 275

З

Закалюжний Н. 230
Зейкан Ю. 250

К

Каган А. 84
Кашшай А. 8
Кермас Н. 196, 294
Кешеля Д. 222
Килимник О. 292
Киселев І. 5
Клименко П. 3
Ключник С. 1
Коваль В. 194, 296

*Цифра після назви видання вказує на номер позиції.

Ковальчук Г. 300, 303
Корж Б. 202
Кохан В.І. 299, 307
Кошелева Г. 1
Кривін Ф. 230, 239
Крижанівський С. 91
Крюкова Н. 3
Кудрявська Л. 251
Кундрат Ю. 125, 229,
265

Л

Ладижець В. 94, 149
Лакиза М. 150
Лизанець П. 165, 176
Логвиненко М. 197
Лустіг К. 3

М

Малик Г. 277
Манайло Ф. 8
Марич Ю. 203
Марко В. 14, 28, 245
Маркусь В. 306
Масяк М. 141
Матвійчук М. 183
Матійко О. 118
Матола М. 243
Микитась В. 210
Мисник П. 2
Митрик М. 21, 190
Михаловская Л. 5,
13, 17, 25, 27, 81,
84, 123
Мишанич О. 14, 124,
168, 272

Міксат К. 130, 132

Н

Наєнко М. 263
Нестеренко М. 7, 14
Новиченко Л. 193,
247

О

Орос В. 189

П

Павленко Г. 304
Павловська В. 296
Падяк В. 304
Пал Ф. 23
Панченко В. 195
Панчук Н. 252
Папіш В. 278
Петровський О. 291,
292
Петров Ю. 13
Писарева О. 204
Піпаш-Косівський В.
232
Пойда В. 20
Пойда С. 23
Пономарев Г. 8
Поп В. 2, 4, 5, 7, 10,
16, 21, 22, 26, 28-30,
84, 94, 140, 144, 145,
151, 154, 160, 169,
176, 177, 180, 190,
205, 206, 213, 216,
228, 248, 249, 253,
254, 261, 267, 284

Поп И. 305, 309

Пуйманова М. 131

Р

Різак І.М. 273
Рішко М. 223-225,
255
Рожкова Г. 1
Ростовцева П. 161
Рубашов М. 2, 3
Рудаков М. 17
Руцак М. 298, 300

С

Саєнко Ю. 92
Салаї Б. 23, 24
Саламатин М. 3
Семенчук І. 14, 179
Сенько І. 260, 268,
279, 308
Сердюк Л. 244
Сивокінь Г. 14, 178
Сидоряк М. 14
Ситников Д. 5
Сірак Й. 220
Скакандій В. 18, 22,
26, 205
Скорський М. 4
Скунць П. 152, 186,
205, 233, 256, 262,
266, 269, 280
Смолич Ю. 1, 138
Сурков А. 293

Т

Талапканич М. 307

Татарин М. 170
Томчаній І. 171
Томчаній М. 260
Томчаній М.М. 28,
29, 228
Туранський О. 12

У

Угляренко О. 257
Удовиченко Г. 6, 8
Уманець О. 258
Урста В. 207
Усик С. 11, 186

Ф

Федака Д.М. 124, 299
Федака П. 301
Фединишинець В. 14,
181, 217, 218, 234,
235, 282
Ференц Н. 172, 283

Х

Хланта І. 302, 310
Ходанич П.М. 271,
284, 285, 289, 311

Хорунжий А. 1
Храпко М. 31

Ч

Чайковський Б.Й. 122
Чачковський М. 16
Чендей І. 94, 189,
236
Черкашин О. 290
Чернова І. 209
Чижмар О. 288
Чумак В. 10

Ш

Шимчишин І. 16
Шип Л. 281
Шип Ю. 259
Шкробинець Ю. 14,
20, 22, 182, 219, 221,
234, 235, 240
Штіцман К. 7

Щ

Щербак Ю. 11

Я

Якубик І. 191
Янчик О. 246
Яцканин І. 124

* * *

Bulecza R. 24
Fedinisinec V. 237, 238
Károly R. 238
Paul G. 102
Szalai B. 24

З М І С Т

<i>Від укладачів</i>	5
Митець за покликанням. Е. Балла	7

Бібліографія

Окремі видання творів М. Томчанія	13
Твори, надруковані в періодичних виданнях та збірниках	19
Фотоматеріали	28
Перекладацька діяльність М. Томчанія	28
Література про життя і творчість М. Томчанія	37
Бібліографічні та довідкові матеріали	54
<i>Алфавитний покажчик</i>	57

Довідково-бібліографічне видання

Михайло Томчаній

Бібліографічний покажчик

Укладачі:

Маргарита Богданівна Бадида

Олена Анатоліївна Канюка

Коректор: **Н.М. Панчук**

Відповідальна за випуск: **Л.З. Григаш**

Видавництво Валерія Падяка

Ужгород, 88007, вул. Гагаріна 14/3, тел. 8(0312)-693132

E-mail: panyak@mail.uzhgorod.ua

Директор В.І.Падяк, к.ф.н.

Свідоцтво Держкомінформу України

серія ДК № 963 від 20.06.2002 р.

Оригінал-макет Л.Ільченко

Замовлення № 285. Підписано до друку 10.06.2009 р. Формат 60x84/16.
Папір офсет. Гарнітура: Times, Arial. Друк офсет. Умов. друк. арк. 4. Тираж 200.

Друкарня ТОВ «Папірус-Ф»
Ужгород, вул. Лермонтова, 25а

T56 Михайло Томчаній : до 95-річчя від дня народження : бібліограф. покажч. / Упр. культури Закарпат. обл. держ. адмін., Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. М.Б. Бадида, О.А. Канюка ; ред. Л.О. Ільченко ; відп. за вип. Л.З. Григаш. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2009. – 64 с. : іл. – (Корифеї Закарпаття: бібліографія).

ISBN 978-966-387-036-6

Бібліографічний покажчик “Михайло Томчаній”, підготовлений до 95-річчя від дня народження визнаного майстра художньої прози, продовжує серію “Корифеї Закарпаття: бібліографія”, що акумулює творчість найбільш відомих письменників Закарпаття.

У покажчику зібрано творчий доробок Михайла Томчанія (1914–1975) та літературу про його життя за період з 1936 по 2008 рік. Видання стане в нагоді літературознавцям, викладачам та студентам-філологам, вчителям, бібліотечним працівникам, усім, кого цікавить творчість письменника.

УДК 016:82(477.87)
ББК 91.9:83.3(4УКР–4ЗАК)6

ВИДАВНИЦТВО В. ПАДЯКА

ISBN 978-966-387-036-6